

**Yohanis susulan la'eneu hata fo
neu ko ana dadi
nai faik fo daebafok babasan,
losa
Daebafo Mata Beuk**

¹⁻² Soda-molek neme au Yohanis mai, fo Yesus Karistus hataholi nadedenun.

Nai susulak ia, au sulak la'eneu hata fo neu ko ana dadi. Au bubuluk dede'a kala ia, leoiak: Manetualain mesa kana nafada memak neu Yesus Karistus so. Boe ma Manetualain nadenu Yesus, fo nafada Lamatuak hataholi nadedenu nala. Boe ma Yesus nadenu atan esa neme nusa-sodak mai, fo neu natudu basa dede'a kala ia neu au, fo ela au sulak mema kana. Ta dook so bali, te basa dede'a kala ia, neu ko ala dadi. De, ei musi mamanene matalolole Manetualain Dede'a-kokolan, fo Yesus nafadak ia.

³ Basa hataholi la mana les susulak ia, losa hataholi la lamanenen, na, sila laua-lanale lalan seli. Ma hataholi fo mana mamanene susulak ia isin, ma tao tungga heheluk ia, na sila laua-nale boe. Te fain, deka-dekak mai so.

Yohanis haitua soda-molek neu salanik kahitu kala, manai nusa Asia

⁴ Soda-molek neme au mai, Yohanis. Au haitua susulak ia neu salani kahitu kala manai nusa Asia.

Au hule neu Manetualain fo natudu dale malolen, suek ei bisa masoda mia sodak, mole, ma ndoo-ndoo. Te Manetualain nasoda memak,

neme lele uluk ele mai so. Ana nasoda hatem-atak ia, ma neu ko, Ana nasoda nakandondoo henin, losa dodoon neu boe. Au boe oo, hule neu Dula Dalek, fo natudu dale malolen boe, fo ei bisa masoda mia sodak, mole, ma ndoo-ndoo. Au ita Ndia Dula Dalen leo dulak hitu, lasale Manetualain kadela mana palendan.* ☆

⁵ Au boe oo, oke fo Yesus Karistus natudu Ndia dale malolen, fo suek ei bisa masoda mia sodak, mole, ma ndoo-ndoo. Ana kokolak no ndoos la'eneu hata, fo Manetualain nafada elan neu Ndia. Fai makahulun Ana mate, tehoo Manetualain tao nasoda fali kana, fo Ana dadik neu hataholi makasososak, mana masoda falik neme mamates mai. Ndia boe dadik Mane Inahuuk fo heti basa mane kala, malai daebafok ia.

Huu Yesus sue ita, de daan faa soaneu ita, losa Ana mate. No mamaten ndia, Ana soi dalak fo nakambo'ik ita teme ita sala-singgo nala kuasan mai.☆

⁶ Boe ma, Ana so'u nala ita dadik teu Ndia lauinggu nala, suek ita tao ues soaneu Ndia Aman Manetualain. Yesus Karistus memak ana seli, ma Ndia koasan taa mana basak. Tetebes

---

* **1:4** Susula dede'a Yunani nana sulak nai ia, nae, “dulak hitu lasale Lamatuak kadela mana palendan”. Tungga hataholi mana malela la'eneu Susula Malalaok, nomer hitu ndandaan, na ndia, dede'a mana dadik ma matetuk. Huu ndia de hataholi malelak luma lae, nai ia dula kahitu kala ndia ndandaan nae, Lamatuak Dula Dale Malalaon. No leondiak, na, nai lalane kahaan losa lima ia, Yohanis kokolak baba'e-babatik neme 1) Manetualain, neme 2) Ndia Dulan, ma neme 3) Yesus Karistus mai. ☆ **1:4** Kalua neme Masir mai 3:14; Dae-bafok Mata Beuk 4:5 ☆ **1:5** Yesaya 55:4; Sosoda Koa-kio kala 89:27

ndia!✧

⁷ De, malaak mata mala, fo mete neulalau leo! Hatematak ia, Yesus no Ndia Aman lai nusa-sodak. Ta dook, te Ana konda mai nai ko'as dale. Basa hataholi la manai daebafok, neu ko litan. Leondiak boe, neu hataholi la fo fai makahulun ala mbaun. Basa hataholi manai daebafok ia, ala fale dale nala ma lamatani lakaleleu, huu lalela kana fo makahulun ala timba henin. Basa ia la, memak neu ko ala dadi. Tetebes leondiak.✧

⁸ Manetualain nae,

“Au ia,

neme Alfa losa Omega.†

Au ia,

neme A mai, losa Z.

Basa-basan dadi leme Au mai,

neme makasososan mai losa babasan.

Au fo kasoda memak so neme makahulun mai.

Au ia, kasoda memak nai hatematak ia.

Au boe kasodak akandoo losa dodoon neu.

Au mesa nggau mana to'u koasa manai lain seli!”✧

Yohanis nita Hataholi Isi-isik

⁹ Ita basa nggata tamahela no'u tae, Yesus ita Manen. Huu ndia de, au dadi neu ei tolanoom. Hambu hataholi luma lamanasa, huu ita tungga Yesus. Boe ma ala tao doidoso ita basa nggata. Te, Yesus natetea ita dale nala so, suek ita bisa takatataka nakandondoo henin. Au boe afada

✧ **1:6** Kalua neme Masir mai 19:6; Dae-bafok Mata Beuk 5:10

✧ **1:7** Daniel 7:13; Mateos 24:30; Markus 13:26; Lukas 21:27; 1 Tesalonika 4:17; Sakarias 12:10; Yohanis 19:34, 37 † **1:8** Tungga hataholi Yunani la, na, Alfa ndia huruf makasososak, ma Omega ndia na huruf mate'ek. ✧ **1:8** Dae-bafok Mata Beuk 22:13; Kalua neme Masir mai 3:14

hataholi so la'eneu Manetualain Hala Malolen, ma anoli la'eneu Yesus boe. Huu hambu hataholi luma ta lakaheik. De hatematak ia, ala humu lala au, boe ma nggali au uni pulu ia mai, fo nade Patmos.

¹⁰ Basa de, la'i esa, nandaa no fai huhule-haladoik, Dula Dalek nala au. Kada nggengge neuk, boe ma au amanene hala malii esa nang-gou mbea-mbea neme au deang mai. Liin leo to'ik.

¹¹ Halak ndia, nadenu au nae, "Yohanis! Au sangga atudu o dede'ak esa. Basa hata fo o mitak ia, o musi sula kana. Basa ndia, na o musi haituan neu salani kahitu kala, malai kota Efesus, kota Smirna, kota Pergamus, kota Tiatira, kota Sardis, kota Filadelfia, ma kota Laodekia."

¹² Amanene leondia, boe ma au heok asale dea uu, fo sangga ita see mana kokolak ndia. Te, au ita bandu anak hitu nana nakatetendek lai mamana banduk lain, fo nana tao kasa leme lilo mbilas mai.

¹³ Ma hataholi esa nambadeik nai bandu kala laladan. Mata-aon sama leo Hataholi Isi-isik. Ana pake badu manalu losa Ndia ei-basan, ma ana nasaa lafa lilo mbilas esa nana lanek nai kalan.*

¹⁴ Ndia langga-bulun, fula ndoos leo abas ia.‡ Mata de'en, mbila leo ha'i.*

¹⁵ Ein mbila manggadedek, sama leo liti nana hotuk nai ha'i dale. Halan inahuuk sama leo lii nalulu.*

---

* **1:13** Daniel 7:13; 10:5   ‡ **1:14** Susula dede'a Yunani, nae, "Ndia langgan ma langga-bulun fulak sama leo bi'ilombo bulu fulan, ma fulak leo salju." Dua sala ndandaan, lae, boas esa fula ndoos.   * **1:14** Daniel 7:9   * **1:15** Daniel 10:6; Yeskial 1:24; 43:2

¹⁶ Ana to'u nduuk hitu nai lima konan. Tafa mata kaduak matande esa, kalua neme bafan mai. Matan nasa'a, sama leo ledon nai fai leledon.

¹⁷ Ledoeik au ita Hataholi ndia, boe ma au bala uu tutik, neu Hataholi ndia ei-basan, sama leo hataholi mana benggek. Tehuu, Ana daba au nenik lima konan, boe ma Ana kokolak, nae, "Ana ee! Boso bii! Te basa-basan dadi neme Au mai, neme sososan mai losa mate'en.✧"

¹⁸ Makahulun Au mate. Te, o mete dei, Au asoda fali so. Ma neu ko Au asoda akandondoo henin losa dodoon neu. Au boe to'u nggoek, fo soi mamana hataholi kamate sala, fo tao nasoda fali kasa.

¹⁹ O musi sulak basa hata fo o mita kala hatematak ia, ma sulak basa hata fo mate'en te ala dadi.

²⁰ Au afada akahuluk ndia ndandaan leoiak: bandu lilo mbilas kahitu kala sila, ndandaan ndia salani kahitu kala. Ma nduu kahitu kala sila, fo o mita sala lai Au lima konang ndia, na ndia Manetualain ata kahitu nala leme nusa-sodak mai. Ala leni halak neme Manetualain mai, soaneu salani kahituk sila."

2

Lamatuak Yesus susulan soaneu salanik manai kota Efesus

¹ Basa ndia, boe ma Hataholi Isi-isik palenda au nae, "Yohanis! O musi sulak susulak esa. Liin leoiak:

'Soaneu salanik manai kota Efesus:

Susulak ia, neme Au mai, fo ndia Yesus. Au ndia mana to'u nduu kahitu kala lai Au

---

✧ **1:17** Yesaya 44:6; 48:12; Dae-bafok Mata Beuk 2:8; 22:13

lima konang. Au boe oo, la'o e'o, fo mete bandu lilo mbilas kahitu kala esa-esak. Mamanene Au kokolang ia.

² Au ita ei soda mala nai kota Efesus so. Ei tao ues mbilu mbuse taa-taa soaneu Lamatuak. Leo hambu hataholi manggalauk nai ei laladan, ei ta hanu kana. Ma, mete ma hambu hataholi mai pode-edok, nae, ndia ndia, Lamatuak hataholi nadedenun, ei palisak neulalau ndia sodan, fo bubuluk mae, hataholi mata leondiak ndia, hataholi kaputak do taa. Basa na ei timba henin, ma ta mamananen.

³ Ledoeik hataholi la lakatoto'ak ei huu ei mamahele Au, ei mahele makandoo, ma ta hela deak.

⁴ Tehuu Au ita ei tuda nai dede'ak esa. Fai makahulun, neu faik fo ei bei fo mamahele Au, ei masueao esa no esa. Te hatematak ia, ei taa tao leondiak so bali.

⁵ De ei musi masaneda falik fai makahulun ndia dei! Hatematak ia, ei dook malan seli so, mima ei tatao-nono'im makahulun mai. De ei musi hahae mima ei sala mala ia mai, fo masueao seluk bali, leo makahulun. Te mete ma taa, na neu ko Au fali maing, fo ha'i falik bandu lilo mbilas sila neme ei mai.

⁶ Te Au daleng namahoko ba'ianak, huu ei timba heni Nikolai nanonolin, fo ndia ana mana tungga nala tao tunggan. Au boe oo timba heni sila pode-edo nala boe.*

⁷ Naa! Mamanene neulalau hata fo Dula Dalek nafada salani nala. Hataholi fo nahele tungga Au losa maten, neu ko Au akambo'i

---

* **2:6** Hataholi malelak Susula Malalao kala lae, hata fo Nikolai nanonolin sila, ai taa bubuluk isin leobeek.

kana fo ana bole na'a ai boak neme ai huuk manai Manetualain osin. Te hataholi mana na'a ai ndia boan, na ana hambu soda tetebes taa namaketuk.'”✧

Lamatuak Yesus susulan soaneu salani kala manai kota Smirna

⁸ Basa boe ma Hataholi Isi-isik tuti kokolan, nae, “Yohanis, hatematak ia o musi sulak susula fe'ek. Liin nae leoiak:

‘Soaneu salani kala manai kota Smirna:

Susulak ia, neme Au, Yesus mai. Basa-basan dadi neme Au mai, neme sososan losa babasan. Fai makahulun Au mate, tehuu hatematak ia Au asoda fali so. De, mamanene Au kokolang ia.✧

⁹ Au ita ei doidosom nai kota Smirna so. Tungga hataholi memeten na, ei ia, hataholi mana to'a-taak. Naa te tungga Manetualain memeten na ei kamasu'i kala. Hambu hataholi fe'ek lae, sila Manetualain hataholi nala. Te, ala kokolak tao laboboo ei nade malole mala. Naa te sila ta Manetualain hataholi nala. Ala tungga kada nitu la malanggan.

¹⁰ De, mamanene matalolole. Neu ko ei bei hambu toto'ak, tehuu boso bii, sadi ei bubuluk, te nitu la malanggan sangga humu nala ei luma fo nandee ei mini bui dale miu, losa faik sanahulu. Ndia hihiiin na ei heok masadea la'o ela Au. Mae ala sangga tao lisa ei boe oo, tehuu ei boso lili heni Au. Te hataholi mana mahele tungga Au

---

✧ **2:7** Tutuik la'eneu Sososan 2:9; Dae-bafok Mata Beuk 22:2; Yeskial 28:13; 31:8 ✧ **2:8** Yesaya 44:6; 48:12; Dae-bafok Mata Beuk 1:17; 22:13

losa maten, na neu ko Au bala ndia sosotan fo ana nasoda nakandoo sama-sama no Au.

11 Naa! Mamanene neulalau hata fo Dula Dalek nafada neu salani nala. Hataholi fo nahele tungga Au losa maten, neu ko ta nameda doidoso nai tasi ha'ik fo mbilan ta mana matek. No leondiak, na hataholi ndia tana mate kala'i duan so.'"[☆]

Lamatuak Yesus susulan soaneu salanik manai kota Pergamus

12 Boe ma Hataholi Isi-isik ndia, tuti seluk kokolan bali, nae, "Yohanis, hatematak ia o musi sulak susulak fe'ek bali. Liin leoiak:

'Soaneu salanik manai kota Pergamus:

Susulak ia, neme Au, Yesus mai. Au ndia mana to'u tafa tande mata kaduak. Mamanene Au kokolang ia.

13 Au alelak ei kotam Pergamus ndia so. Te mana to'u palenda nai ndia, na ndia nitu la malanggan. Mae leondiak boe oo, ei to'u mahele Au nadeng, ma mamahele makandoo neu Au. Makahulun hambu Au hataholing esa nai ndia nade Antipas. Ana nanoli tetebes taa-taa la'eneu Au dala sodang, tehoo ala tao lisan. Mae leondiak boe oo, tehoo ei ta malelesi Au.

14 Tehoo Au ita ei tuda huu dede'ak esa do dua. Hambu ei hataholi mala luma leme ei mai, lahiik tungga Balaam nanonolin. Makahulun Balaam nanoli Balak fo fufudi hataholi Israel asa, losa ala la'olena Manet-u'alain hihii-nanaun. Ana fufudi sala fo leu

---

[☆] 2:11 Dae-bafok Mata Beuk 20:14; 21:8

songgo-tanggu, ma la'a nana'a sosonggok,
ma leu laeok lo hataholi fo ta sila saon.✧

15 Hambu luma leme ei mai boe, ala tungga
Nikolai nanonolin.✧

16 De, ei musi hahae mima ei sala-singgo mala
mai. Mete ma ta, na ta dook so bali, te Au mai
mboka ei unik dede'a-kokola matande fo leo tati
nenik tafa ia.

17 Naa! Mamanene neulalau, hata fo Dula Dalek
nafada neu salani nala. Hataholi mana
mahele tungga Au losa ana mate, neu ko
Au feen na'a loti *manna* fo nana mbeda
neulalaun nai nusa-sodak. Au boe oo
feen batu fulak esa, fo nana sulak ndia
nade beun nai lain. Kada ndia mesa kana
bubuluk nadek ndia, tehoo hataholi fe'ek
tana bubuluk.'''✧

*Lamatuak Yesus susulan soaneu salanik manai
kota Tiatira*

18 Basa de Hataholi Isi-isik ndia tuti Ndia
kokolan bali, nae, "Yohanis, hatematak ia o musi
sulak susulak fe'ek bali. Liin leoiak:

'Soaneu salanik manai kota Tiatira:

Susulak ia, neme Au, Yesus mai, fo Manetualain
Anan! Au mata-de'eng mbila sama leo
ha'i, ma Au eing boe oo, mbila manggad-
edek sama leo liti nana hotuk nai ha'i
mbilak dale. Mamanene Au kokolang ia.

19 Au ita ei soda-lada mala so. Ei sue Au tebe-tebe,
ma mamahale teas neu Au. Ei tungga Au
palendang nakandoo, fo ono-lau hataholi.
Mae hataholi tao ei doidoso boe oo, te ei

✧ **2:14** Lelekek 22:5, 7; 25:1-3; 31:16; Tui Seluk la'eneu Dala Sodak
23:4 ✧ **2:15** Dae-bafok Mata Beuk 2:6 ✧ **2:17** Kalua neme
Masir mai 16:14-15; 16:33-34; Yohanis 6:48-50; Yesaya 62:2; 65:15

mahele makandoo. Au boe oo bubuluk, hatematak ia, ei boe tao ues matingga tebe-tebe bali soaneu Au.

- 20 Tehuu ei tuda huu dede'ak esa: ei simbol neulalau inak Isabel. Ana soso'uk aon, nae, ndia ndia, Manetualain mana kokolan. Basa de, ei matanggodon fo ana nanoli nasala Au hataholi nggala. Huu ndia nanonoli pepekon ndia, de tao nala Au hataholi nggala hohongge lo hataholi fo ta sila saon, ma la'a nana'a sosonggok.
- 21 Au toko-ka'i akaduduak inak ndia so, fo suek ana la'o ela salak ndia. Tehuu ana ta nau.
- 22 De, mete neulalau, te hatematak ia, Au aketun alan fo hukun nenik hedis esa so, losa tana bisa fo'a neme mamana susunggun mai. Leondiak boe oo, no basa hataholi fo lambue hohongge lo ndia. Mete ma ala ta la'o ela ina manggalauk ndia, na, ta dook so bali te Au huku sala boe.
- 23 Dei fo Au tao isa ina manggalauk ndia ana nala. No leondiak, na basa ei fo kamahele kala bubuluk, mae, Au alelak hataholi dale kadi'i nala. Ma neu ko Au bala ei tungga ei tatao-nono'i mala.✧
- 24 Tehuu, ei luma manai Tiatira ndia, ta tungga inak ndia nanonoli manggalaun ndia. Te ei timba heni nanonoli namanininok ndia fo hataholi la lae, 'nitumula nanoli mak-iun'. Huu ndia, de Au ta paluu ka'i ei bali,
- 25 sadi ei to'u mahele ei namahehele mala losa Au fali maing.

✧ **2:23** Sosoda Koa-kio kala 7:10; Yermia 17:10

26-28 See nakatataka tungga Au losa maten, na neu ko Au feen koasa. Koasa ndia koasa inahuuk, sama leo Au hambun neme Au Amang mai, fo palenda basa nusa kala malai daebafok ia no balakaik. Mete ma hambu luma laban Au, dei fo Ana tao nakalulutu sala, sama leo hataholi tao nakalulutu ule dae.✧ Dei fo Au fee ei nduu lolembilak boe.

29 Naa! Mamanene neulalau hata fo Dula Dalek nafada neu salani nala.'”

3

Lamatuak Yesus susulan soaneu salanik manai kota Sardis

¹ Boe ma Hataholi Isi-isik tuti Ndia kokolan no au bali, nae, “Yohanis, hatematak ia o musi sulak susulak fe'ek bali. Ndia liin leoiak:

'Soaneu salanik manai kota Sardis:

Susulak ia, neme Au Yesus mai. Manetualain Dula Dalen nai Au. Ma Dula Dalek ndia leo dulak hitu. Au boe oo to'u nduuk hitu lai Au limang. Mamanene Au kokolang ia. Au ita ei tatao-nono'im nai Sardis ndia so. Hataholi lae, ei masoda tungga tebe-tebe Au hihii-nanaung. Naa te ei soda samanem kamates.

² De, mamedak leo! Matetea ei namahehele mala, fo sangga mopon ndia so. Au palisak basa hata fo ei taok ndia so, tehoo ta hambu esa nandaa nai Manetualain matan boe.

³ De, boso liliu heni basa nanonoli tetebe fo ei mamananen, ma simbon, neme makahulun ndia mai so. Tungga tebe-tebe Manetualain hihii-nanaun, ma la'o ela ei sala-singgo mala, fo

✧ 2:26-28 Sosoda Koa-kio kala 2:8-9

tungga falik Ndia. Mete ma ei ta mamedak lai-lai fo tao leondiak, na dei fo kada nggengge neuk te Au mamaing sama leo na'o, fo ei ta mameda hambu sana.✧

⁴ Tehuu bei hambu luma leme ei mai, nai Sardis ala lasoda no ndoos, sama leo hataholi fo tana tao nanggenggeo ndia balo'a papake nala. Huu ndia de sila landaa la'ok sama-sama lo Au pake balo'a fulak.

⁵ Hataholi fo nakatataka tungga Au losa ana mate, na, neu ko ana pake balo'a fulak. Au ta koka heni naden neme susulak fo nana sula elak hataholi nade nala, fo mate'en te lasoda lakandondoo henin lo Manetualain. Neu ko Au boe oo manaku neu Au Amang, ma ata nala manai nusa-sodak, ae, ndia ndia, Au hataholing boe.✧

⁶ Naa! Mamanene neulalau hata fo Dula Dalek nafada salani nala.'"

Lamatuak Yesus susulan soaneu salanik manai kota Filadelfia

⁷ Basa boe ma Hataholi Isi-isik ndia kokolak nakandoo bali, nae, "Yohanis, hatematak ia o musi sulak susulak fe'ek bali. Ndia liin leoiak: 'Soaneu salanik manai kota Filadelfia:

Susulak ia, neme Au Yesus mai. Au ia, Malalaok ma Ndoos. Au ndia to'u mane Dauk nggoen. Mete ma, Au soi lelesu, na ta hambu esa bisa kenan boe. Mete ma Au kenan, na ta hambu esa bisa soin boe.✧

✧ **3:3** Mateos 24:43-44; Lukas 12:39-40; Dae-bafok Mata Beuk 16:15 ✧ **3:5** Kalua neme Masir mai 32:32-33; Sosoda Koa-kio kala 69:29; Dae-bafok Mata Beuk 2:7; 20:12; Mateos 10:32; Lukas 12:8 ✧ **3:7** Yesaya 22:22; Ayub 12:14

- 8 Au bubuluk basa hata fo ei tao kala sila so. Au boe oo bubuluk ei koasan kada faak. Mae tao leondiak boe oo, ei ta malelesi Au, ma ei tungga makandoo Au nanonoling. Masaneda neulalau, te Au soi heni lelesu fee ei so, de ta hambu hataholi bisa kenan boe.
- 9 Mamanene neulalau! Te, hambu hataholi luma kokolak pepekok, lae, sila ndia, Manetualain hataholi teteben. Naa te, sila ndia, mana masapepeko kala, fo ala tungga do'o-do'o nitu la malanggan. Te dei fo kada ei mete leo! Te Au tao sala losa ala sendek lunggulangga nala neu ei mata mala, ma manaku lae, memak Au sue ei.✧
- 10 Ei tungga Au palendang so, fo makatataka tungga makandoo Au, huu ndia de, neu ko Au anea neulalau ei neme doidosok fo Manetualain sangga haituan mai, fo uku-sudi basa hataholi manai daebafok tea nala leo bee.
- 11 Ta dook so bali, te Au mai. De to'u mahele Au nanonoling, fo ei simbo malan neme makahulun mai so. Te boso losak hambu luma lamoalala ei nggadi mala, fo Manetualain sangga feen neu ei.
- 12 See nakatataka tungga Au losa maten, na neu ko ana leo nakandondoo henin no Manetualain, sama leo dii to'ak fo nana sele nisak nai Manetualain Uman. Neu ko Au sulak Manetualain naden, ma Manetualain kotan naden, neu hataholi ndia aon. Kota ndia, loke na lae, 'Yerusalem Beuk', fo neu ko Manetualain nakondan neme nusa-sodak mai. Ma Au boe oo, sulak Au nade

---

✧ 3:9 Yesaya 49:23; 60:14; 43:4

beung neu hataholi ndia aon.✧

13 Naa! Mamanene neulalau hata fo Lamatuak Dula Dalen nafada neu salani nala.'”

Lamatuak Yesus susulan soaneu salanik manai kota Laodikia

14 Boe ma Hataholi Isi-isik ndia tuti kokolan bali, nae, “Yohanis, hatematak ia o musi sulak susula mate'en. Ndia liin leoiak:

‘Soaneu salanik manai kota Laodikia:

Susulak ia, neme Au, Yesus mai. Hataholi lateme loke Au naden lae, ‘Tetebes.’ Au ia, kokolak tebe-tebe Manetualain Dede'a-kokolan taa-taa. Ma basa hata fo Manetualain nakadadadi kala sila so, leme Au mai.✧

15 Hata fo ei taom nai Laodikia ele, Au itan so. Tehuu ei ia, leobee?! Ta matobik; ta makasufuk boe. Mete ma matobik, na, matobin ana seli! Mete ma makasufuk, na, makasufu ndoos!

16 Huu ei dale mala bibiak, de, Au nau mbula heni ei mima Au bafang dale mai, fo sama leo hataholi mbula heni amben.

17 Ei kokolak koaok, mae, ‘Ai ia hataholi kamasu'ik. Ai masoda neulalau, ta to'a-taa hata-hata bali!’ Naa te, ei dale mala sama leo mbokek, losa ei ta bubuluk bee ndia malole. Huu ndia de, ei dadik sama leo hataholi mangganalok, mana taik, ma makaholak.

18 De, malolenak ei mai hasa mala lilo mbilas isi-isik neme Au mai, suek ei dadik hataholi kamasu'i tetebes. Ma hasa mala balo'a fulak, fo mboti neu ei makaholan ndia. Ma hasa mala

---

✧ 3:12 Dae-bafok Mata Beuk 21:2; Yesaya 62:2; 65:15 ✧ 3:14 Dede'a Lasik 8:22

akidoo matak, fo lose neu ei mata mala, suek ei mita seluk no manggaledok.

19 Mete ma hataholi fo Au sue sala, tao salak, dei fo Au ka'i sala ma huku sala, suek ala dadi neulauk. De, ei musi tao mamandoo ei dale mala, fo tungga tebe-tebe Au no samane mafu'a-fu'a.*

20 Mamanene neulalau, te Au ambadeik nai lelesu matan, ma Au oke akaduduak so, fo sangga dalek uu. Mete ma hambu hataholi namanene Au halang, boe ma ana mai soi lelesu, na neu ko Au maso dalek uu, fo ai manggatuuk mi'a no'u.

21 See nakatataka tungga Au losa maten, na neu ko Au feen hak, fo nanggatuuk palenda no'u no Au. Te Au boe oo, akatataka losa mate fo tungga Au Amang, de hatematak ia Au anggatuuk palenda no'u ua Ndia.

22 Naa! Mamanene neulalau hata fo Lamatuak Dula Dalen nafada neu salani nala.'"

4

Ala lakaluku-lakatele neu Manetualain nai nusa-sodak

¹ Hataholi Isi-isik ndia kokolak nate'e Ndia hehelun neu salani kahitu kala sila, boe ma Manetualain natudu fee au dede'a fe'ek bali. Kada nggengge neuk, au ita lelesu esa nata hukak, nasale neni nusa-sodak neu. Boe ma au amanene bali, hataholi ndia hala maliin sama leo to'ik ndia, nae, "Mai! Hene muni ia mai leo, fo au atudu o basa hata fo ana sangga dadi."

* 3:19 Dede'a Lasik 3:12; Ibrani 12:6

² Ledoeik ndia boe oo, Lamatuak Dula Dalen so'u au neni nusa-sodak uu. Nggengge neuk, te au ita kadela mana palenda, ma hambu esa mana manggatuuk nai lain.

³ Ndia nasa'a momodo akidook ma mbilas, sama leo batu manggadilak mabeli, fo lae, *yaspis* ma *sardius*. Hambu elus esa boe e'o Ndia kadela mana palendan. Sa'an momodok sama leo batu manggadilak *samrud*.[☆]

⁴ Nai mamanan ndia boe oo hambu kadela mana palenda kadi'ik dua hulu haa, e'o lala kadela mana palenda inahuuk ndia nai lalada. Hambu malanggan dua hulu haa langgatuuk lai kadela la sila. Sila basa sala pake balo'a fulak, ma pake solangga mana palenda neme lilo mbilas mai.

⁵ Hambu manggahadok latuti-natok leme kadela mana palenda manai lalada ndia, ma manggu'u kala lalulu lalan seli latuti-natok. Hambu obor hitu ala mbila lai kadela mana palenda ndia matan. Sila ndia, sama leo Lamatuak Dula Dalen, naena dulak hitu.[☆]

⁶ Nai kadela mana palenda ndia matan, au ita nonook leo tasi fo oen neu ndoos leo titilok.

Basa de, au ita banda haa ana seli, e'o lala kadela ndia. Ao nala dea ma mata henuk no mata de'e kala. Sila ndia, Manetualain nakadadadik nala sala fo ala ono-laun.[☆]

⁷ Banda kaesan, matan sama leo meoasu. Kaduan, matan leo sapi mane. Katelun, matan

---

☆ **4:3** Yeskial 1:26-28; 10:1   ☆ **4:5** Kalua neme Masir mai 19:16; Dae-bafok Mata Beuk 1:4; 8:5; 11:19; 16:18; Yeskial 1:13; Sakarias 4:2   ☆ **4:6** Yeskial 1:22

leo hataholi. Ma kahaan, matan leo balambua inahuuk mana laak.* ✧

⁸ Banda kahaan kala sila, esa-esako no lidan nee. Nai lidan nala sila, dea-dalek henuk no mata de'e kala boe. Leledo-le'odaen, ala soda ta no namaketuk, lae,

“Ai koa-kio Manetualain!

Ai so'u dema-demak Manetualain naden!

Manetualain malalaon ana seli!

Manetualain koasan nai lain seli.

Ana nasoda neme makahulun mai.

Ana nasoda nai hatematak ia.

Ma Ana nasoda losa dodoon neu!”✧

⁹ Ala soda leondiak, na ala koa-kio, ma fee hadak neu Manetualain, ma loke makasi neun. Huu, Ndia fo mana manggatuuk nai kadela mana palenda ndia lain, ma Ndia fo nasoda losa dodoon neu. Ledoeik ala soda,

¹⁰ boe ma malanggan kadua hulu haa kala sila boe oo, sendek lunggulanggak neu Manetualain matan fo mana manggatuuk nai kadela mana palenda ndia. Ala hu'a solangga mana palenda nala, de ala taon neu kadela mana palendan matan, fo ala lakaluku-lakatele neu Ndia fo mana masoda losa dodoon neu. Basa de ala koa-kio neu Ndia, lae,

¹¹ “Ou Manetualain!

Ai koa-kio Manetualain!

Ai so'u dema-demak Manetualain naden.

Manetualain ai Lamatuan.

---

* **4:7** Tungga hataholi malelak la'eneu Susula Malalaok, lae banda kahaan kala sila, ndandaan: Meoasu ndia, na koasan nai lain seli. Sapi mane ndia, balakain ana seli. Hataholi ndia, malelan ana seli. Ma balambua ndia, nggafan ana seli. ✧ **4:7** Yeskial 1:5-10; 10:14 ✧ **4:8** Yeskial 1:18; 10:12; Yesaya 6:2-3

Manetualain ai Malanggan!
 Manetualain nandaa simbok ai koa-kion.
 Manetualain memak musu simbok ai hada-
 holomatan.
 Huu Manetualain mana koasa nai lain seli,
 ma Manetualain ana seli.
 Manetualain mana makadadadik basa-basan.
 Manetualain mana fee sodak neu basan.
 Basa manai ia kala,
     ala dadi so, huu Manetualain
     nakadadadik kasa.
 Ma basa hata masoda kala sila,
     hambu ani-hahaek, huu Manetualain
     ba'e fee sala so.”

5

Susula nana luluk fo nana segel

¹ Basa de, au ita seluk Ndia fo mana nang-
 gatuuk nai kadela mana palenda ndia. Ana to'u
 lululuk esa nai lima konan. Lululuk ndia, dea-
 dalen henuk no susulak. Ma ala segel lisan nai
 mamanak hitu so.✧

² Boe ma au ita ata nusa-sodak esa fo ana seli
 tetebes. Ana natane au no hala malii, nae, “See
 naena hak fo bisa buka segel sila, ma les susulak
 ndia?”

³ Mae Ana natane leondiak boe, te, ta hambu
 hataholi esa boe, naena hak fo bisa buka susulak
 ndia, ma les isin. Nai nusa-sodak ma mae nai
 daebafok, ta hambu esa naena hak boe. Nai
 mamana hataholi mana mate kala samane nala,
 ta hambu boe.

✧ 5:1 Yeskial 2:9-10; Yesaya 29:11

⁴ Au ita leondia, boe ma au amatani huu ta hambu hataholi esa boe fo naena hak, fo bisa buka susulak ndia, ma les isin.

⁵ Boe ma esa neme malangga kadua hulu haa kala sila, kokolak no au, nae, "We ka'a! Boso mamatani. Te mane Dauk numbu-sadun esa ana seli, fo loken na lae, 'Meoasu neme leo Yahuda mai'. Ana bala nakalulutu basa manggalauk kala. De, Ndia ndia naena hak fo bisa buka segel ma les susulak ndia isin."✧

⁶ Amanene leondia, boe ma au ita Bi'ilombo Ana esa nambadeik deka kadela mana palendan manai lalada ndia, ma banda kahaa kala sila fo ala seli no malangga kadua hulu haa kala e'o lala Ndia. Bi'ilombo Ana ndia, nonook leo hataholi tao nisa nitak so. Ndia susulan hitu, ma ndia matan hitu boe. Ndia mata de'e kahitu nala sila, sama leo Dula Dalen naena mata-aok hitu. Bi'ilombo Ana haitua Dula Dale mata-ao kahitu kala leni daebafok katematuan neu so.✧

⁷ Basa de au ita Bi'ilombo Ana ndia, neni Manetualain fo mana manggatuuk nai kadela mana palenda ndia neu, de ha'i nala susula nana luluk ndia neme lima konan mai.

⁸ Ledoeik fo Bi'ilombo Ana ndia ha'i nalan, boe ma banda kahaa kala, ma malangga kadua hulu haa kala sendek lunggulanggak de lakaluku-lakatele leu matan. Sila esa-esako to'u bua musik sama leo sasanu, ma manggo lilo mbilas esa, nana isik no boo menik fo ala deden tao masun naboo meni. Ai daa kaboo menik ndia, na ndia huhule-haladoi neme Manetualain hataholi nala mai.✧

✧ 5:5 Tutuik la'eneu Sososun 49:9; Yesaya 11:1, 10 ✧ 5:6 Yesaya 53:7; Sakarias 4:10 ✧ 5:8 Sosoda Koa-kio kala 141:2

9 Basa de basa sala ala soda sosoda beuk esa, lae:

“Bi'ilombo Ana ia, nandaa simbok susulak ia.
Bi'ilombo Ana ia, naena hak fo buka segel ndia.
Huu Bi'ilombo Ana ala hala lisan so.

Boe ma Manetualain pake Ndia daan,
fo soi nala hataholi daebafok leme basa
leo la ma nusa kala,
suek sila luma dadik Manetualain hataholi
nala.

No leondiak, na hataholi leme basa dede'a-
kokola kala ma nusa kala,
bisa dadi Manetualain bobonggi nala.✧

10 Bi'ilombo Ana ia, nakabubua nala basa sala so,
dadik neu nusak esa, fo Ana palenda sala.

Bi'ilombo Ana, hele nala sala so,
dadik Manetualain hataholi mana tao ue
nala.

Basa de, ala to'u palenda nai daebafok ia.
Ma ala tao ues soaneu Manetualain nai daebafok
ia.”✧

11 Basa ndia, boe ma au botik au matang,
de au amanene hala inahuuk esa ma au ita
banda kahaa kala fo ala seli ndia, ma malanggan
kadua hulu haa kala sila. Manetualain ata nala
makadotok leme nusa-sodak mai. Ata nala sila
makadotok losa ta bisa hingga nala sala.✧

12 Basa sala soda lo hala inahuuk, lae,
“Ai so'u dema-demak Bi'ilombo Ana nana hala
nitak ndia,

Huu Ndia ndia nandaa simbok ai koa-kio nala!
Ndia koasan ndia, inahuun ana seli.
Ndia hata-heto nala, no'un seli.

✧ 5:9 Sosoda Koa-kio kala 33:3; 98:1; Yesaya 42:10 ✧ 5:10 Kalua
neme Masir mai 19:6; 1 Petrus 2:5, 9; Dae-bafok Mata Beuk 1:6

✧ 5:11 Daniel 7:10

Ndia dudu'an, ndaan seli.

Ndia balakain, ana seli.

Ai so'u dema-demak Ndia naden.

Ai fee hada-holomata neu Ndia.

Ai koa-kio neu Ndia.”

¹³ Basa ndia, boe ma au amanene sosoda fe'ek esa bali. Neme basa masoda kala, mae nai nusa-sodak, nai lalai, nai daebafok, ma nai tasi dale, sila basa sala ala so'uk halan de ala soda. Neme mamana hataholi mana matek samane nala boe, ala soda tungga. Basa sala soda no'u, lae,

“Ai koa-kio Manetualain fo mana manggatuuk nai kadela mana palenda ia.

Ai so'u dema-demak Bi'ilombo Ana ia boe.

Ai fee hada-holomata neu Sala.

Ai makaluku-makatele neu Sala.

Huu Ala to'u palenda lakandondoo henin!

Ma Sila koasa nala ta mana basak!”

¹⁴ Basa de banda kahaa kala fo mana onolau Manetualain, lataa lakandondoo henin lae, “Tetebes ndia! Tetebes ndia so!” Boe ma malangan kadua hulu haa kala sila, sendek lunggulanggak bali, de lakaluku-lakatele leu Manetualain ma Bi'ilombo Ana ndia.

6

Bi'ilombo Ana buka segel sila esa-esak, Segel kaesan-palani — musu malanggan kalua mai

¹ Basa ndia, boe ma au ita Bi'ilombo Ana buka segel kaesan, neme susula nana luluk ndia mai. De, au amanene banda kahaa kala, esa palenda nenik hala inahuuk sama leo tatas, nae, “Muu leo!”

² Nggengge neuk, te au ita ndala fulak esa. Hataholi esa sa'e nai lain. Hataholi ndia simbo

nala solangga palani musu, huu Ana senggi nakandoo nai natatik dale. Hatematak ia, Ana to'u kokouk so, de Ana kalua fo neu tao senggi ndia musu nala bali nai daebafok.✧

Segel kaduan — husanak nai daebafok

³ Basa de, Bi'ilombo Ana ndia buka segel kaduan. Boe ma au amanene banda kaduan, nae, "Muu leo!"

⁴ Boe ma au ita ndala mbilas manggadedek esa kalua mai. Hataholi mana sa'e nai lain, simbo nala tafa inahuuk esa. Ana hambu koasa, fo neu tao husanak nai daebafok, fo suek hataholi la lakanisa esa no esa.✧

Segel katelun - fai ndoen ana seli nai daebafok

⁵ Boe ma, Bi'ilombo Ana ndia buka segel katelun. De au amanene banda katelun fo ana seli ndia, palenda, nae, "Muu leo!" Kada nggengge neuk te au ita ndala nggeok esa. Hataholi mana sa'e nai ndala ndia lain, to'u tataik esa, fo tai nana'ak mana sangga lamaluma so.✧

⁶ Basa de au amanene nonook leo halak esa neme banda kahaa kala lalada nala mai. Halak ndia nafada nae, "Mete te hambu fai ndoes ana seli nai daebafok. Hataholi nggadin faik esa, kada bisa hasa isik mok telu; isi neulauk, na, kada hambu mok esak. Tehuu neu fai ndoen ana losa, na, ta bole tao nakalulutu ai saitun, ma ai anggol nai osi dale."*

✧ **6:2** Sakarias 1:8; 6:3, 6 ✧ **6:4** Sakarias 1:8; 6:2 ✧ **6:5** Sakarias 6:2, 6 * **6:6** Nai dae baba'ek ndia, hataholi lasoda leme ai dua mai. De, mae fai ndoen ana seli, sadi ai kadua kala sila bei lai ndia, na, hataholi la ala bisa lasoda lakandoo.

Segel kahaan — hataholi no'u kala mate

⁷ Basa de, Bi'ilombo Ana buka segel kahaan. Boe ma au amanene banda kahaan palenda, nae, "Muu leo!"

⁸ Nggengge neuk, au ita ndala kuni masak esa. Hataholi mana sa'e nai ndala ndia lain, naden 'Mamates'. Hambu mana tungga dean boe, naden 'Mamana Samane Hataholi Mana Mate Kala'. Boe ma dua sala hambu koasa, fo leu tao lisa hataholi manai daebafok lenik tafa, lenik fai ndoen, lenik hedis, ma lenik banda manggalauk. Mete ma hingg basa mana mate kala sila, na dedesin sama leo basa hataholi manai daebafok, baba'ek esa neme baba'ek haa mai.✧

Segel kaliman — Lamatuak hataholi nala lahani fo Ana naketu sila dede'a nala

⁹ Basa de, Bi'ilombo Ana ndia buka segel kaliman. Boe ma au ita hataholi la, fo fai makahulun nana tao nisa kala so. Samane nala lai mei tunu-hotuk buin. Hataholi tao lisa sala, huu lamahale neu Manetualain, ma tui-bengga sudi nai bee Ndia Dede'a-kokolan.

¹⁰ Ala langgou, lae, "Ou Lamatuak! Ai Lamatuan fo ana seli. Malanggan malalaok! Hata fo Manetualain kokolak, na, ai mamahale. Tehuu, ai musi mahani losa faik hida bali, bei fo Manetualain naketu dede'ak fo huku hataholi la mana tao nisa ai nai daebafok?"

¹¹ Ala latane basa leondia, boe ma sila esa-esak simbo badu fula naluk. Hambu esa nafada sala, nae, "Mahani faa bali, losa ei dedesi mala dai dei. Te bei hambu ei tolanoo mala, dei fo nana tao nisak, sama leo ei boe."

Segel kaneen — soe nai lalai ma nai daebafok

¹² Basa de, Bi'ilombo Ana buka segel kaneen. Kada nggengge neuk, te au ita dae nangge'o nalan seli. Boe ma ledo makiu sama leo tema nggeok, ma bulak mbila sama leo daak ia.✧

¹³ Nduu kala malai lalai mo'u leni daebafok mai, sama leo ai boa matak mo'u heni sala leme ai lain mai, huu ani belak.

¹⁴ Boe ma au ita lalai ndalaba'en neu dua, de ana lulu sama leo nene'ik ia losa mophon. Boe ma lete kala ma pulu la basa sala langge'o losa mopo heni sala leme mamana nala mai.✧

¹⁵ Lita leondia, boe ma basa hataholi la malai daebafok, mulai neme mane-mane kala, malangga mana palenda la, malangga soldadu la, hataholi kamasu'i kala, losa ata la, sila basa sala bii. Boe ma ala lalai leu kekek nai lua kala ma batu lela nala nai letek.✧

¹⁶ Ala ladenu lete kala, ma batu inahuu kala, lae, "Ndefa mai fo tatana mala ai leo! Mafuni mala ai, fo suek Ndia mana manggatuuk nai kadela mana palenda inahuuk ndia, tana bisa nita ai bali. No leondiak, na, Bi'ilombo Ana ta bisa huku ai so bali.✧

¹⁷ Awii! Ai ta mana dadadik ia so, te fai soe mai so! Manetualain ma Bi'ilombo Ana sangga mbo'a sila nasan neu ai ia so. Tehuu ta hambu esa ana sili nalan boe!"✧

7

✧ **6:12** Dae-bafok Mata Beuk 11:13; 16:18; Yesaya 13:10; Yoel 2:10, 31; 3:15; Mateos 24:29; Markus 13:24-25; Lukas 21:25 ✧ **6:14** Yesaya 34:4; Dae-bafok Mata Beuk 16:20 ✧ **6:15** Yesaya 2:19, 21 ✧ **6:16** Hosea 10:8; Lukas 23:30 ✧ **6:17** Yoel 2:11; Maleaki 3:2

Manetualain kee-dede nala hataholi lifun natun esa haa hulu haa (144.000)

¹ Basa ndia, boe ma au ita Manetualain atan haa leme nusa-sodak mai. Ala lambadeik lai daebafok bu'un haa sala fo ala lakalee ani. De ani ta bisa nafumbu nai tasi dale, nai madak lain, ma ta bisa nafumbu ai la. ☆

² Manetualain fee sala koasa so, fo tao lakalulutu madak lain ma tasi. Boe ma au ita ata fe'ek esa neme nusa-sodak mai. Ata ndia neme ledosasadun mai. Ana neni kekee-dededek neme Manetualain mai, fo mana masoda nakandondoo henin. Boe ma nanggou natingga nafada ata nusa-sodak kahaa kala sila, nae,

³ "Mahani dei! Boso tao makalulutu madak lain do, tasi do, ai la. Mahani losa ai kee-dede basa Manetualain hataholi nadedenun nai daebafok oda-mata nala." ☆

⁴ Boe ma, lafada au, lae, ata nusa-soda kala ndia kee-dede lala Manetualain hataholi nala so. Sila dedesi nala, hataholi lifun natun esa haa hulu haa, fo leme basa leo Israel asa. Na ndia:

⁵ neme leo Yahuda, hambu hataholi lifun sanahulu dua;

leo Ruben, hambu hataholi lifun sanahulu dua;

leo Gad, hataholi lifun sanahulu dua;

⁶ leo Aser, hataholi lifun sanahulu dua;

leo Naftali, hataholi lifun sanahulu dua;

leo Manase, hataholi lifun sanahulu dua;

⁷ leo Simeon, hataholi lifun sanahulu dua;

leo Lewi, hataholi lifun sanahulu dua;

leo Isaskar, hataholi lifun sanahulu dua;

⁸ leo Sibulon, hataholi lifun sanahulu dua;

☆ **7:1** Yermia 49:36; Daniel 7:2; Sakarias 6:5   ☆ **7:3** Yeskial 9:4,

leo Yusuf, hataholi lifun sanahulu dua;
ma neme leo Benyamin, hataholi lifun
sanahulu dua.

*Hataholi malalao kala koa-kio Manetualain no
Bi'ilombo Ana*

⁹ Basa boe ma, au ita hataholi makadoto kala, losa ta bisa hingga nala sila basa sala. Ala mai leme basa leo la, basa hataholi nusa kala, basa dede'a-kokola kala, ma basa nusa kala nai daebafok ia. Basa sala lakabubua lasale Ndia fo mana nanggatuuk nai kadela mana palenda ndia, ma Bi'ilombo Ana. Ala pake badu fulak ma to'u palm dook.

¹⁰ Boe ma ala so'uk koa-kiok no'u, lae,
"Ai koa-kio neu ai Manetualain,
fo mana nanggatuuk nai kadela mana pal-
enda ia.

Ai boe oo, so'u dema-demak Bi'ilombo Ana ia!
Sila ia, fee masodak neu ai.
Sila ia, soi dala sodak soaneu ai."

¹¹ Basa hataholi makadoto kala kokolak late'e leondia, boe ma Manetualain ata nala makadotok leme nusa-sodak mai sendek lunggulanggak losa mata-idu nala deta dae, lasale kadela mana palenda inahuuk ndia. Malangga kadua hulu haa kala sila, ma banda kahaa kala, ala tao leondiak boe. Sila basa sala lakaluku-lakatele neu Manetualain,

¹² ma ala soda lae,
"Tetebes! Tetebes ndia!
Ai boe oo, koa-kio neu Manetualain!
Ai so'u dema-demak Lamatuak naden boe!
Ndia dudu'an ndia, ndaan nalan seli.
Ndia koasan ndia, inahuun seli.
Ndia balakain ndia, ana seli.

Ai moke makasi neu Manetualain makandondoo
henin.

Ai fee hada-holomata neu Manetualain ta no
namaketuk.

Tetebes ndia!”

¹³ Ala koa-kio basa leondia, boe ma esa neme
malangga kadua hulu haa kala sila, natane au,
nae, “Hataholi no'u kala mana pake badu fula
kala ia, o malela kasa do? Sila ndia leme bee
mai?”

¹⁴ Tehuu au ataa, ae, “Ta ama. Au ta alelak see
sila. Ama bubuluk dai lena.”

Boe ma ana nafada au, nae, “Sila ndia, hataholi
la fo kalua leme doidoso inahuuk mai.

Sila ndia, hataholi fo mana pake Bi'ilombo Ana
daan ndia,

fo safe sila balo'a nala,

ma tao fula malalaok sila badu nala.✧

¹⁵ Huu ndia, de ala lambadeik nai Manetualain
kadela mana palendan matan.

Ala ono-lau Manetualain leledo-le'odaen nai
Ndia Uma Huhule-haladoin.

Manetualain sama-sama no sila nakandon-
doo henin.

Manetualain nanea sala nakandondoo
henin.

¹⁶ Dei fo sila ta lameda ndoe so bali.

Dei fo sila ta lameda maa mada so bali.

Dei fo sila ta lameda ledo haa sala so bali.

Dei fo sila lou nala ta kasimboto la'e ledo
matobin so bali.✧

¹⁷ Bi'ilombo Ana mana dekak no kadela mana
palenda ndia,

dei fo Ana dadik sila manahoon.

Dei fo Ana hoo neni sala,

✧ **7:14** Daniel 12:1; Mateos 24:21; Markus 13:19 ✧ **7:16** Yesaya
49:10

leu linu nai oe matak fo maneni masodak.
 Dei fo Manetualain boe, koka heni sila doidoso
 nala,
 fo ta lamatani so bali."☆

8

*Segel kahitun — Lamatuak ata nala simbok
 lala to'ik hitu*

¹ Boe ma Bi'ilombo Ana ndia buka segel kahitun. Kada nggengge neuk, basa manai nusa-soda kala isi nala lamaneneek. Ta hambu esa nahala boe, losa meda li'u seselik esa.

² Boe ma au ita ata hitu leme nusa-sodak mai, lambadeik lakandondoo henin neu Manetualain matan, fo lahehele ono-lau Ndia. Sila esa-esako simbo lala to'in.

³ Boe ma ata nusa-sodak fe'ek esa bali neme nusa-sodak mai, de neu nambadeik neu mei esa matan, fo ala lateme paken de'de ai daa boo menik. Ana to'u manggo lilo mbilas esa, fo ai daa kaboo menik mamanan. Boe ma ana simbo nala ai daa kaboo menik makadotok, fo ana seseo kana no Manetualain hataholi nala huhule-haladoin. Basa de, ana neni manggo lilo mbilas fo sama leo tunu-hotuk kaboo menik ndia, de, taon neu mei lilo mbilas ndia lain, manai kadela mana palenda ndia matan.☆

⁴ Basa de ana de'de ai daa kaboo menik ndia, de kaboo menin hene losa Manetualain matan, sama-sama no basa Manetualain hataholi nala huhule-haladoi nala.

⁵ Boe ma, ata nusa-sodak ndia, ha'i nala ha'i neme mei ndia mai, de ana tao nahenu manggo

---

☆ **7:17** Sosoda Koa-kio kala 23:1-2; Yeskial 34:23; Yesaya 49:10; Yesaya 25:8 ☆ **8:3** Amos 9:1; Kalua neme Masir mai 30:1, 3

lilo mbilas ndia. De, ana mbia heni manggo ndia neni daebafok neu. Kada nggengge neuk, te au ita manggahadok ana nahado natututik neme kii-konak nai daebafok. Boe ma manggu'uk nai lalai nangu'u natututik nalan seli, ma dae nange'o nalan seli.✧

⁶ Basa de, ata nusa-sodak kahitu kala sila, lahehele fo sangga fuu sila to'i nala.

Fuu to'i kaesan - ha'i na'a heni basa ai mana moli kala

⁷ Ledoeik fo ata nusa-sodak kaesan ana fuu ndia to'in, boe ma uda es ma ha'i seseok no daak, ala nggangga leni daebafok leu. Basa na'u momodok ha'i na'a basa sala sudi nai bee. Mete ma ita ba'e daebafok baba'e telu, na ha'i na'ak ndia baba'ek esa. Ma mete ma ita ba'e basa ai la malai daebafok neu baba'ek telu, na ha'i na'a kala, baba'ek esa.✧

Fuu to'i kaduan — tasi isi nala mate sala

⁸ Ledoeik ata nusa-sodak kaduan fuu ndia to'in, boe ma hata esa leo lete inahuuk mana mbilak, taba henin neni tasi dale neu, losa tasi baba'ek esa neme baba'ek telu mai, dadik daak.

⁹ Boe ma banda manai tasi dale, mate basa baba'ek esa neme baba'ek telu mai. Ma basa ofak malai tasi dale boe, lakalulutuk henin baba'ek esa neme baba'ek telu mai.

Fuu to'i katelun - oe dadik makaheduk

¹⁰⁻¹¹ Ledoeik ata nusa-sodak katelun ana fuu to'in, boe ma nduu inahuuk esa tuda neme lalai mai, sama leo obor inahuuk mana mbilak.

✧ **8:5** Malangga Anggama la Heti-heun 16:12; Yeskial 10:2; Kalua neme Masir mai 19:16; Dae-bafok Mata Beuk 11:19; 16:18 ✧ **8:7** Kalua neme Masir mai 9:23-25; Yeskial 38:22

Nduuk ndia naden 'Makaheduk.' Ledoeik ana tuda mai, de oe manai lee la ma oe mata kala dadik makaheduk. Boe ma hataholi mana ninu oe ndia, mate no'uk. Mete ma ita ba'e basa lee la, ma oe mata kala manai daebafok neu baba'ek telu, na, mana dadi makaheduk ndia, baba'ek esa.✧

Fuu to'i kahaan — ledo, bulak ma nduu kala makiu

¹² Boe ma ata nusa-sodak kahaan fuu ndia to'in. Nggengge neuk te ledo ma bulak ma nduu kala, nana femba la'e kasa, de ala makiu. De, mete ma ita hingga fai leledon, na, baba'ek esa neme baba'ek telu mai, dadik makiuk, huu ledo ta nasa'a so bali. Ma neu fai le'odaek, na, baba'ek esa neme baba'ek telu makiu-mumuuk, huu bulak ma nduu kala ta lasa'a so.✧

¹³ Boe ma, au botik au matang, de au ita balambua inahuuk esa laa deman ana seli nai lalai. Ana nanggou, nae, "Mata neuk bou! Neu ko soe inahuuk sa'e la'e basa hataholi manai daebafok. Te, bei hambu ata nusa-sodak fe'ek telu, bei ta fuu sila to'i nala."

9

Fuu to'i kaliman — lama kala tao doidoso hataholi la

¹ Boe ma, ata nusa-sodak kaliman fuu to'in. De au ita nduuk esa tuda neni daebafok mai. Nai ndia hambu bolo doidosok fo mate'en taa. Ala fee nggoek esa neu nduuk ndia, fo ana soi bolok ndia lelesun.

✧ **8:10-11** Yesaya 14:12; Yermia 9:15   ✧ **8:12** Yesaya 13:10; Yeskial 32:7; Yoel 2:10, 31; 3:15

² Ana soin, boe ma ha'i masu nggeo makatek kalua, sama leo ha'i masuk, fo ha'i na'a nula. Ha'i masuk ndia kalua bubua-bubuak losa lalai, de ledo makiu.✧

³ Boe ma hambu lamak makadoto kala laa kalua leme ha'i masuk ndia mai, fo konda leni daebafok mai. Manetualain fee sala koasa sama leo kula kala.✧

⁴ Te Ana palenda sala, fo ta bole tao lakalulutu daebafok na'un, ma ai la, ma ai sesele fe'e kala. Ala musi tao doidoso basa hataholi la, fo Manetualain kekee-dededen ta nai sila oda-mata nala.✧

⁵ Manetualain natanggodo lama kala sila, fo ala tao doidoso hataholi la, losa bulak lima, tehoo ta bole tao nisa sala. Kada tao nahedi sala, sama leo kulak dededo nala.

⁶ Nai bulak kalima sila dalen, hataholi la doidoso lalan seli so, losa kada ala loke mate leo. Mae leondiak boe oo, ta mate sala.✧

⁷ Au ita lama kala sila mata-ao nala, sama leo ndala matatik. Ala pake solangga palani matatik fo nana taok neme lilo mbilas mai. Mata-idu nala sama leo hataholi.✧

⁸ Langga-bulu nala manalu, sama leo ina kala langga-bulu nala. Nisi nala matande leo meoasu nisin.✧

⁹ Nonook leo ala pake babaa kala besik, sama leo i'a une. Mete ma ala laa lida nala lalii inahuuk, sama leo soldadu batalion esa ndala nala lalaik hela nggili natatik.✧

✧ **9:2** Tutuik la'eneu Sososan 19:28   ✧ **9:3** Kalua neme Masir mai 10:12-15   ✧ **9:4** Yeskial 9:4   ✧ **9:6** Ayub 3:21; Yermia 8:3
 ✧ **9:7** Yoel 2:4   ✧ **9:8** Yoel 1:6   ✧ **9:9** Yoel 2:5

¹⁰ Iko nala ana seli tetebes, ma kalasok sama leo kulak lason. Ala hambu koasa, fo tao doidoso hataholi la, lenik sila lason ndia, losa bulak lima.

¹¹ Lama kala manen, na ndia malanggan neme basa ata nala fo nana husik leni bolo doidosok leu fo deman ta mana basak. Naden nai dede'a Ibrani, *Abadon*, ma nai dede'a Yunani, *Apolyon*. Ndia ndandaan nae, “Mana Tao Makalulutuk”.

¹² No leondiak, na soe ka'esan ndia, ana seli so. Tehuu mata neuk bou! Te bei ela soe dua bali, fo sangga ala mai.

Fuu to'i kaneen — doidosok matak telu lai daebafok

¹³ Basa de, ata nusa-sodak kaneen fuu ndia to'in. Boe ma au ita mei lilo mbilas mana masale Manetualain fo ala paken hotu ai daa kaboo menik. Hambu halak esa kalua neme mei ndia susulan haa sala mai.*

¹⁴ Halak ndia nafada ata nusa-sodak fo bei fo ana fuu ndia to'in, nae, “Hambu Manetualain atan haa nanamba'ak dook ia so, lai lee inahuuk esa, nade lee Efrat. Muu mbo'i heni sala leo!”

¹⁵ Boe ma neu mbo'i heni sala, fo leu tao lisa hataholi la, nandaa no ndia teun, ndia bulan, ndia fain, ma ndia li'un, fo Manetualain naketu mema kana so. Mete ma ita ba'e basa hataholi la lai daebafok ia dadik baba'ek telu, na, neu ko mana mate kala sila baba'ek esa.

¹⁶ Ala lafada au, lae, ata nusa-soda kala sila soldadu nala, mana sa'e ndala matatik ndia, dedesi nala kefin natun dua.

¹⁷ Basa de au ita soldadu la sila ma ndala nala. Soldadu sila pake babaa kalak matak telu, fo mbila manggadedek, momodo tasi manggadilak,

---

* **9:13** Kalua neme Masir mai 30:1-3

ma kuni balerang. Ndala sila langga nala sama leo meoasu langgan. Hambu ha'i, ha'i masuk, ma balerang nasambulak neme ndala la sila bafa nala mai,

¹⁸ fo tao doidosok matak telu lai daebafok. Doidoso kala mana kalua neme ndala sila bafa nala mai, tao lisa hataholi la baba'ek esa neme baba'ek telu, neme basa hataholi la manai daebafok.

¹⁹ Boe ma, ndala sila, leu tao doidoso hataholi la, pake bafa nala ma iko nala. Nai sila iko nala, hambu langgak sama leo mengge langgan.

²⁰ Te, bei hambu hataholi fe'e kala lai daebafok, fo tana tao nisak nenik soe la sila. Mae leondia boe, tehoo ala ta nau la'o ela sila tatao-nono'i manggalau nala. Ala songgo nitu lakandondoo henin, ma songgo hata fo ala taon neme lilo mbilas, lilo fulak, liti, ai ma batu. Mae buas sala sila ta bisa nita sala, ta bisa lamanene sala, ma ta bisa la'ok, te ala songgo sala ta no hahaek!✧

²¹ Sila boe tala nau hahae leme sila sala-singgo fe'e nala, sama leo tao lisa hataholi, ta hahae pake nanonoli makiuk, ta hahae hohonggek, ma ta hahae lamana'o.

10

Manetualain atan esa ana seli, neme nusa-sodak mai, to'u susula kadi'ik nana luluk

¹ Basa de au ita Manetualain atan esa ana seli, konda neme nusa-sodak mai. Aon nana mbotik no ko'as. Elus ana lane ndule langgan. Matan nasa'a leo ledoo, ma ein mbila leo ha'i.

✧ **9:20** Sosoda Koa-kio kala 115:4-7; 135:15-17; Daniel 5:23

² Ana to'u susula kadi'i nana luluk esa, nana bukak so. Ana nambadeik ei konan nai tasi dale, ma ei kiin nai madak lain.

³ Boe ma nanggou nenik hala inahuuk, sama leo meoasu ana ao. Ana nanggou nate'e, boe ma lalai nangu'u natata tuti-tuti la'i hitu.

⁴ Ledoeik, lalai nangu'u natata basa, boe ma au sangga sulak sila kokola nala. Tehuu au amanene halak esa neme nusa-sodak mai, nae, "Wei! O boso mafada hataholi, manggu'u kahitu kala sila kokola nala bou! Ta bole sulak hata esa boe."

⁵ Boe ma, ata nusa-sodak ndia fo mana mambadeik eik esa nai tasi dale, ma eik esa nai madak lain ndia, so'u laik lima konan neni lalai neu,

⁶ de ana soo, nae, "Au kokolang ia, memak tetebes! Au soo pake Manetualain naden, huu Ndia kasodak losa dodoon neu! Ndia ndia fo mana makadadadik lalai, daebafok, ma no basa isi nala. Naa! Mamanene neulalau! Faik fo ita tahanik ndia, sangga losa ia so.

⁷ Ledoeik Manetualain ata kahitun ana sangga fuu to'in ndia, na, neu ko Manetualain tao tungga Ndia hihiin fo makahulun ele, hataholi bei ta bubulu kana. Tehuu Ndia hihiin ndia, Ana nafada Ndia mana kokola nala, fo mana ono-lau Ndia. De, mamanene neulalau, te Au kokolang ia tetebes!"☆

⁸ Boe ma, halak ndia fo au amanenen neme lalai mai ndia, kokolak seluk neu au bali, nae, "Yohanis, o muni ata mana mambadeik eik esa nai tasi, ma eik esa nai madak lain ndia muu.

☆ **10:7** Kalua neme Masir mai 20:11; Tui Seluk la'eneu Dala Sodak 32:40; Daniel 12:7; Amos 3:7

Ha'i mala susula kadi'ik nana luluk, fo nana bukak nai ndia liman ndia.”

⁹ Boe ma au uni ata ndia uu, fo oke ala susula kadi'ik ndia. De, ana nafada au, nae, “Ha'i malan fo mu'a leo! Nai o bafam mamede makeek sama leo fani oe, tehoo dei fo ana tao nala o teim, mamede makaheduk.”

¹⁰ Ana kokolak nate'e leondia, boe ma, au simbo ala susula kadi'ik ndia neme ndia liman mai. Boe ma, au u'an. Nai au bafang dale ameda makeen leo fani oe. Tehoo ledoeik au kodon, au ameda au teing dale makaheduk.✧

¹¹ Boe ma, hambu esa nadenu au, nae, “O musi muu seluk bali, fo mafada memak hata fo Manetualain sangga taon nai daebafok. Mafada la'eneu hata, fo sangga dadi, neu basa mane kala manai daebafok, ma neu hataholi la leme basa hataholi nusa kala, basa leo la, ma basa dede'a-kokola kala.”

11

Manetualain mana kokolan dua ala seli

¹ Basa de, ala loo fee au, ai u'ukuk esa nalun sama leo tete'e-aik. Boe ma, Manetualain palenda au, nae, “Yohanis, fo'a leo, fo muu uku Au Uma Ina Huhule-haladoing, ma ndia mei tunu-hotun nai Yerusalem. Ma hingga basa hataholi mana hule-haladoik lai ndia.✧

² Tehoo boso uku Uma Huhule-haladoik ndia pasan, te mamanak ndia Au feen neu hataholi nusa fe'e kala, fo ala ta lalelak Au. Neu ko ala mai heheta tao langgenggeo Au kotang ndia, losa

---

✧ **10:10** Yeskial 2:8—3:3 ✧ **11:1** Yeskial 40:3; Sakarias 2:1-2

bulak haa hulu dua (fo ndia faik lifun esa natun dua nee hulu (1.260)).[☆]

³ Faik ndia Au adenu Au hataholing dua lai ndia. Ala dadik neu Au mana kokola nggala. Ala pake balo'a fafaluk ma lafada Au hehelung, losa faik kalifun esa natun dua nee hulu sila basan.”

⁴ Manetualain mana kokolan Zakarias, sulak memak neme makahulun mai, la'eneu mana kokola kadua kala sila. Ana lole pake gambar ai saitun huuk dua, ma mamana nakatetende banduk dua, fo lambadedein lasale Manetualain, fo ndia, basa hataholi manai daebafok Lamatuan.[☆]

⁵ Mete ma hambu hataholi sangga tao lakatoto'ak Manetualain mana kokola kadua nala ia, na, neu ko ha'i kalua neme sila bafa nala mai, fo tao lakade basa sila musu nala. No leondiak, na basa hataholi mana sangga tao lakatoto'a kasa, neu ko mate sala.

⁶ Neu faik fo dua sala dadik Manetualain mana kokola nala lai daebafok, Ana fee koasa fo kena uda. Ndia boe fee koasa fo tao oe matak dadi daak, ma koasa fo leni soe mata-mata kala lai daebafok ia, tungga kada sila hihii-nanau nala.[☆]

⁷ Mete ma sila fain fo lafada Manetualain hehelun basan so, na, neu ko banda manggalauk esa kalua neme bolo doidosok fo deman babasan taa. Ana natati laban dua sala, losa ana senggii ma tao nisa dua sala.[☆]

⁸⁻⁹ No leondiak, na, dua sala mate lai kota inahuuk, fo makahulun hataholi la tao lisa sila Lamatuan neme ai nggangek. Te kota ndia,

---

[☆] **11:2** Lukas 21:24   [☆] **11:4** Sakarias 4:3, 11-14   [☆] **11:6** 1 Mane-mane kala 17:1; Kalua neme Masir mai 7:17-19; 1 Semuel 4:8   [☆] **11:7** Daniel 7:7; Dae-bafok Mata Beuk 13:5-7; 17:8; Daniel 7:21

dadik kota manggalauk, sama leo Sodom ma Masir lele uluk. Boe ma hataholi la, mbia heni mana kokola kadua kala sila mbombola nala neu dalak. Boe ma hataholi luma leme basa hataholi nusa kala, basa leo la, basa dede'a-kokola kala, mai lanilu mbombola kadua kala sila losa faik telu seselik. Ala ta latangodo latoi sala,✧

¹⁰ huu ala lamahoko lita hataholi kadua kala mate sala so. Te fai makahulun, dua sala lambue tao babalik basa hataholi daebafok dudu'a nala. De, basa sala ala tao feta, ma esa haitua fee esa hadia.

¹¹ Tehuu, basa faik telu seselik, neu ko Manetualain fee sala ani-hahaek, fo lasoda fali. Boe ma basa hataholi mana nita sila, dele nggebe-nggebe.✧

¹² Boe ma, mana kokola kadua kala sila lamanene hala malii esa neme lalai mai nadenu sala, nae, "Wei! Ei dua nggei hene lain ia mai leo!" Boe ma dua sala nana so'uk leni lalai leu, ma ko'as mboti nala sala. Lita leondia, boe ma, sila musu nala nado lamanggonggoak.✧

¹³ Kada nggengge neuk, te dae nangge'o nalan seli. Mete ma ita hingga basa uma manai kota, neme uma sanahulu, na, tu'u heni esa. Ma hataholi lifun hitu mate sala. Hataholi fe'ek fo ta mate sala, bii lalan seli. Tehuu sila boe fee hada-holomata neu Manetualain, huu Ndia ndia, mana palenda nai nusa-sodak.✧

¹⁴ No leondiak, na, soe kaduan ana seli so. Tehuu mata neuk bou! Te soe katelun sangga mai ia so.

✧ **11:8-9** Yesaya 1:9-10   ✧ **11:11** Yeskial 37:10   ✧ **11:12** 2
Mane-mane kala 2:11   ✧ **11:13** Dae-bafok Mata Beuk 6:12; 16:18

Fuu to'i kahitun - Manetualain ma Yesus Karistus to'u palenda nai daebafok

¹⁵ Basa ndia, boe ma Manetualain ata nusa-soda kahitun fuu ndia to'in. Kada nggengge neuk, te au amanene halak no'un seli, leme nusa-sodak mai, lae,

“Hatematak ia mana to'u palenda nai daebafok,
 kada Manetualain ma Karistus,
     fo ndia Manetualain Hataholin fo Ana
     hele nalan so, neme makahulun mai.
 Dei fo Manetualain to'u palenda sama leo
 Manek, losa dodoon neu.”[☆]

¹⁶ Malangga kadua hulu haa kala sila, fo mana langgatuuk lai kadela mana palenda la lai Manetualain matan ndia, ala lamanene hala kala sila boe. Boe ma ala sendek lunggulanggak ma mata nala losa dae, fo koa-kio neu Manetualain,

¹⁷ ma soda, lae,
 “Ou Manetualain!
 Ai Lamatuan!
 Ai Manetualain!

    Manetualain fo mana palenda basan.
 Manetualain mana koasa basan.
 Manetualain kasodak neme lele uluk mai.
 Manetualain kasodak hatematak ia.
 Ai moke makasi neu Manetualain,
     huu Manetualain pake koasa inahuun so,
     fo to'u palenda nai daebafok.

¹⁸ Tehuu hataholi nusa fe'e kala luli,
     huu tala nau tungga Manetualain.
 Tehuu hatematak ia Manetualain luli boe,
     huu sila tala nau lalelak Manetualain.
 Hatematak ia fain losa so,

[☆] **11:15** Kalua neme Masir mai 15:18; Daniel 2:44; 7:14, 27

fo Manetualain huku hataholi ta mana nau
mbali Ndia.
Hatematak ia, ndia fain losa so,
fo Manetualain tao nakalulutu hataholi fo
mana tao nakalulutu hataholi fe'ek.
Hatematak ia ndia fain losa so,
fo Manetualain palisak hataholi mana mate
kala dede'an.
Hatematak ia ndia fain losa so,
fo Manetualain bala Ndia hataholi nadedenu
nala mbuse titi nala.
Sila, fo Manetualain mana kokola nala,
ma Manetualain hataholi nala,
inahuu-kadi'ik, lasi-mulik.
Manetualain bala basa hataholi la,
fo mana fee hada-holomata neu naden."☆
19 Basa ndia, boe ma au ita nai nusa-sodak,
Uma Huhule-haladoik lelesun nana soik. Boe
ma au ita peti ndia fo makahulun ala paken
mbeda Manetualain palendan, fo nana sulak nai
batu. Boe ma manggahadok ana nahadok neu-
mai, lalai nunggu'uk nalulu inahuuk nalan seli
natuti-natok, daebafok nange'o, ma uda es batu
mabela nalan seli, tuda leme lalai mai.☆

12

Mengge naga natati no inak ma anan

1 Basa ndia, boe ma nggengge neuk, te au
ita tanda esa ana seli, ana sadu nai lalai, fo
hataholi bei ta nita nita kana: hambu inak esa
aon nana mbotik no ledo. Ana heta ein neu
bulak. Ana pake solangga manek fo nana heti
nduuk sanahulu dua.

☆ 11:18 Sosoda Koa-kio kala 2:5; 110:5; 115:13

☆ 11:19

Dae-bafok Mata Beuk 8:5; 16:18; 16:21

² Ndia kailus, ma namatani, te tein hedis fo sangga bonggi.

³ Kada nggengge neuk, te, au ita tanda fe'ek bali fo ana seli, sadu nai lalai. Hambu mengge naga mbila inahuuk esa. Langgan hitu, ma susulan sanahulu. Ana pake solangga manek hitu neu langga nala.✧

⁴ Ana pake ikon, fo sapu nalalao tao namopo baba'ek esa neme basa nduu kala malai lalai. Ela kala, kada baba'ek dua. Boe ma ana mbia heni nduu kala leni daebafok leu. De ana neu nambadeik nasale inak ndia, fo nahani losa ana bonggi, huu ana nau kodo memak Kakanak ndia.✧

⁵ Boe ma, inak ndia bonggi nala Ana tou anak esa. Tehuu Manetualain atan esa neme nusa-sodak mai, de sambu nala Kakanak ndia. Boe ma nenin neu Manetualain, fo Kakanak ndia, palenda no'u no Manetualain lai nusa-sodak. Te Kakanak ndia, neu ko palenda basa hataholi nusa kala manai daebafok, ma koasan nai lain seli.✧

⁶ Inak ndia, nalai neni mamana nes neu, fo Manetualain sadia ela fee ndia so. Dei fo ala lakanenin nai ndia, losa teuk telu seselik (fo ndia, faik lifun esa natun dua nee hulu (1.260)).

Mikael natati laban mengge naga nai nusa-sodak

⁷ Basa ndia, boe ma natati inahuuk dadi nai nusa-sodak. Manetualain ata nala lo sila malanggan manade Mikael, latati laban mengge naga ndia ma ana mana tungga nala.✧

✧ 12:3 Daniel 7:7 ✧ 12:4 Daniel 8:10 ✧ 12:5 Yesaya 66:7; Sosoda Koa-kio kala 2:9 ✧ 12:7 Daniel 10:13, 21; 12:1; Yudas 9

⁸ Boe ma Mikael asa senggi mengge naga ndia, ma ana mana tungga nala. De ala ka'i mengge naga ndia ma ana mana tungga nala fo ta bole leo lai nusa-sodak so bali.

⁹ De, ala husi heni sala leme nusa-sodak mai, ma mbia sala leni daebafok ia mai. Mengge naga ndia, na ndia nitu la malanggan, fo lateme loken na lae, 'Iblis'. Neme sososan mai, ana kada nambue pepeko hataholi fo ala tao salak.✧

¹⁰ Basa de, au amanene seluk hala malii esa neme lalai mai, nae,

“Makahulun mengge naga ndia nambadeik nakandoo nai Manetualain matan.

Ana nambue nakamuti soli salak neu ita tolanoo kamahele nala.

Ana nambue nakasasa'ek salak neu sala leledo-le'odaen.

Te hatematak ia, ndia nana mbia henik neme nusa-sodak mai so.

De, hatematak ia, basan mana daik so.

Hatematak ia, Manetualain fain losa so, fo fee sodak neu hataholi daebafok kala.

Hatematak ia, Manetualain to'u palenda ma koasan ana seli.

Ana so'u nala Karistus,

Hataholi ndia fo Ana hele nalan so, fo dadi Manek neu basa hataholi nusa kala.✧

¹¹ Ita tolanoo kamahele nala senggi mengge naga ndia, fo makahulun nambue soli salak neu sala,

huu Bi'ilombo Ana daan faa henin so, fo koka heni sila sala nala.

Sila boe oo, senggi mengge naga ndia,

✧ 12:9 Tutuik la'eneu Sososan 3:1; Lukas 10:18 ✧ 12:10 Ayub 1:9-11; Sakarias 3:1

huu ala lambalani tui hataholi la'eneu
 Bi'ilombo Ana dale malolen neu sala.
 Mae hataholi la luli losa lae sangga tao lisa sala
 boe oo,
 ala ta heok.

¹² De, basa mana masodak lai nusa-sodak musi
 lamahoko!

Ma, basa mana masodak malai daebafok musi
 lanea,

huu soe sangga sa'e la'e ei.

Nitu la malanggan konda neni ei mai so.

Ana luli nalan seli,

huu ana bubuluk, nae, ndia fain tao mang-
 galauk ndia, sangga basan so!"

*Mengge naga neu nasanggak inak ndia nai
 daebafok*

¹³ Ledoeik mengge naga ndia bubuluk, nae
 ndia nana mbia henik neni daebafok neu, boe
 ma neu sangga inak mana bonggi nala Kakanak
 ndia, fo tao nakatoto'a kana.

¹⁴ Te ala fee inak ndia lidak dua, sama leo
 balambua inahuuk lida nala, suek ana laa neu
 kekek nai mamana nes, fo dook neme mengge
 naga ndia mai. Nai ndia, ala lakaneni ndia losa
 teuk telu seselik.*

¹⁵ Nita leondia, boe ma mengge naga mbula oe
 leo faa, fo sangga lemba neni inak ndia.

¹⁶ Te daebafok fali nala inak ndia, no dalak dae
 natangaa, de kodo nabasa oe maneme mengge

---

* **12:14** Susula Malalaok dede'a Yunani isi-isik, nana sulak, nae,
 "faik esa, faik dua, ma fai seselik esa." Dede'a de'e kala, sama
 no manai *Danial* 7:25; 12:7. Ndia fain, sama no bulak 42, do faik
 1.260 nai 11:2-3 nai lain.

naga ndia bafan mai, fo suek oe ndia, ta losa inak ndia.

¹⁷ Basa boe ma, mengge naga ndia luli inak ndia nalan seli. De, ana kalua fo neu natati laban inak ndia ana mana tungga fe'e nala, fo ndia hataholi mana masoda tungga Manetualain palendan, ma manaku lae sila ndia Yesus hataholin nala.

¹⁸ Basa boe ma, mengge naga ndia, neu nambadeik neu tasi bifin, ma ana henggu nisin.

13

Banda manggalauk mana kalua neme tasi dale mai

¹ Basa de, au ita banda manggalauk esa, kalua neme tasi dale mai. Langgan hitu, ma susulan sanahulu. Ana pake solangga manek, esa-esako nai ndia susula nala. Nai langga nala, nana sulak dede'a de'e kala fo lakadadaek Manetualain.✧

² Aon sama leo meoasu. Ei nala inahuuk sama leo banda baruang ein. Ma bafan sama leo meoasu bafan. Mengge naga ndia fee hak neu banda manggalauk ndia, fo nangatuuk neu kadela mana palenda, ma pake basa ndia koasan.✧

³ Nai banda manggalauk ndia langgan esa, hambu mbi inahuuk, na, nonook leo nana tati nitak, losa elaba'ik maten, te taa dadi maten. Lita banda manggalauk ana seli ndia, de basa hataholi malai daebafok heran, de ala tunggan leo.

✧ **13:1** Daniel 7:3; Dae-bafok Mata Beuk 17:3, 7-12   ✧ **13:2** Daniel 7:4-6

⁴ Boe ma ala fee hada-holomata neu mengge naga, ma ala so'u dema-demak ndia sama leo Manetualain, huu mengge ndia fee koasa neu banda manggalauk ndia so. Hataholi la sila boe oo, ala koa-kio banda manggalauk ndia boe, lae, "Banda ndia ana seli! Ta hambu esa bisa senggin boe!"

⁵ Manetualain natanggodo banda manggalauk ndia, fo ana kokolak koaok, ma nakadadaek Manetualain. Banda ndia hambu nakambo'ik, fo ana to'u palenda teuk telu seselik (bulak haa hulu dua).

⁶ Huu ndia de ana kokolak natuda Manetualain naden, ma ana kokolak nakadadaek basa Manetualain hataholi nala, mana leo lai nusa-sodak.✧

⁷ Manetualain boe oo nakambo'i kana, fo natati laban Manetualain hataholi nala, losa ana senggi sala. Ndia boe hambu koasa, fo palenda basa leo la, basa hataholi nusa kala, ma basa dede'a-kokola kala malai daebafok boe.✧

⁸ De basa hataholi la malai daebafok, songgo banda manggalauk ndia. Sila ndia, nade nala ta nana sulak nai Bi'ilombo Ana Susulan dalek ndia. Makahulun hataholi la tao lisa Bi'ilombo Ana ndia so, tehoo Manetualain tao nasoda fali kana. Faik fo Manetualain bei ta nakadadadik daebafok ia, te Ana sulak memak basa hataholi kamahela kala nade nala lai susulak dale, nae, neu ko sila ndia hambu sodak tetebes fo ta mana ketuk.✧

⁹ "Mamanene neulalau!

¹⁰ Mete ma, Manetualain naketun so, nae, hambu hataholi esa musi nana humuk,

---

✧ 13:6 Daniel 7:8, 25; 11:36 ✧ 13:7 Daniel 7:21 ✧ 13:8 Sosoda Koa-kio kala 69:29

na, neu ko ndia nana humuk.

Mete ma Manetualain naketun so, nae, hambu hataholi musi nana tao nisak nenik tafa, na, neu ko ndia nana tao nisak nenik tafa.”

Huu ndia de, Manetualain hataholi nala boso heok, te ndia dadi lelak, fo ala lahele tungga ma lamahela lakandoo neu Ndia!✧

Banda manggalauk mana kalua neme daebafok mai

¹¹ Basa ndia, boe ma au ita banda manggalauk fe'ek esa, kalua neme daebafok mai. Susulan dua, sama leo bi'ilombo susulan. Ma halan, sama leo mengge naga halan.

¹² Ana dadik neu banda manggalauk kaesan mana kokolan, fo makahulun nana tati nitak, de elaba'ik maten. Ana simbo koasa neme ndia malanggan mai, fo nakaseti basa hataholi malai daebafok fo songgo ndia malanggan.

¹³ Ndia boe oo, tao tanda heran nala ana seli, losak bisa nakonda ha'i neme lalai mai, nai hataholi no'u kala mata nala.

¹⁴ No leondiak, na, banda manggalauk kaduan ndia, pake ndia malanggan koasan fo pepeko hataholi la malai daebafok. Ndia boe oo, palenda hataholi la, fo tao lala bua nana dokik esa, sama leo ndia malanggan mata-aon boe, fo ala fee hada-holomata neu ndia malanggan, fo makahulun nana tati nitak, de elaba'ik maten.

¹⁵ Manetualain boe oo, natanggodo banda kaduan mana pepekok ndia, fo fee ani-hahaek tao nasoda bua nana dokik ndia. No leondiak, bua

---

✧ **13:10** Yermia 15:2; 43:11

nana dokik ndia, bisa kokolak, ma fee palenda, fo tao nisa hataholi fo ta nau songgo ndia.

¹⁶ Banda mana pepekok ndia boe, nakaseti basa hataholi la, fo simbok kee-dedek nai sila lima konan nala, do, nai sila oda-mata nala. Basa hataholi la, inahuu-kadi'ik, kamasu'ik ma hata taak, hataholi hiak do ata, sila basa sala musi simbok kee-dedek ndia.

¹⁷ Te, mete ma taa, na, sila ta bisa lase'o, do, hasa sudi hata esa boe. Nai kee-dedek ndia, nana sulak banda manggalauk kaesan naden, ma ndia nomer.

¹⁸ Nai ia, paluu pake dudu'a-a'afik bou! Hataholi malelak, bisa bubuluk nomer ndia ndandaan. Nomer ndia fo natudu nala hataholi esa naden, fo ndia "6, 6, 6".*

14

Bi'ilombo Ana ma Ndia hataholin lifun natun esa haa hulu haa (144.000)

¹ Basa de au botik au matang, boe ma kada nggengge neuk, te au ita Bi'ilombo Ana ndia nambadeik nai lete anak esa lain, nade lete Sion. Ana nambadeik no'u no hataholi lifun natun esa haa hulu haa (144.000). Nai sila basa sala oda-mata nala, nana sulak Bi'ilombo Ana ma Aman nade nala.✧

² Boe ma au amanene halak esa neme lalai mai. Halak ndia liin inahuuk sama leo oe teteek nakasaa, ma nakasaa leo lalai nanggu'u. Te

---

* **13:18** Tungga hataholi mana malelak Susula Malalaok, lele uluk nai ele, nomer nee "6", ndandaan ndia dede'ak esa fo ta malole, fo ta matetuk, do, manggalauk. De, nomer "666" ndia ndandaan, nae, "manggalauk nai lain seli". ✧ **14:1** Yeskial 9:4; Dae-bafok Mata Beuk 7:3

halak ndia lolen ana seli, leo hataholi no'u kala lakaminak sasanu boe.

³ Boe ma, au ita hataholi kalifun natun esa haa hulu haa (144.000) sila, lambadeik lasale Manetualain, ma banda kahaa kala lo malangga kadua hulu haa kala sila, fo mana e'o lala Manetualain kadela mana palendan ndia. Hataholi no'u kala sila, soda sosoda beuk esa. Kada sila mesa kasa lalelak sosodak ndia, te hataholi fe'ek, na, taa. Te sila ia, malole lo Manetualain so, huu Manetualain pake Anan daan, de soi nala sala so.

⁴ Sila sodan malalaok, sama leo ta'eana somba, fo bei ta sunggu nitak no inak. Ala tungga lahele Bi'ilombo Ana ndia, sudi bee leu, te Manetualain tifa nala sala so, pake Anan daan, suek sila dadik leu Ndia ena nala. Sila ia, sama leo mbule uluk, fo hataholi leni sala leme osi nala mai, fo feen neu Manetualain no Bi'ilombo Anan.

⁵ Sila boe oo, ta mana kokolak pepekok lalelak, huu dale nala malalaok.✧

Manetualain atan telu, leni halak

⁶ Boe ma, au ita Manetualain atan esa bali, neme nusa-sodak mai. Ana laa dema-demak nai lalai, fo tui-bengga Lamatuak Hala Malolen ta namaketuk. Ana laa ndule basa daebafok, fo nafada basa leo la, basa nusa kala ma basa dede'a-kokola kala.

⁷ Ana nanggou tingga-tingga, nae,
“Ei musi fee hada-holomata neu Manetualain!
Ei musi so'u laik dema-demak Ndia naden fo ana seli ndia!

Te, fain losa so,
fo Lamatuak palisak basa hataholi tatao-
nono'i nala.

Koa-kio neu Ndia!

So'u laik dema-demak Ndia naden!

Huu Ndia ndia nakadadadik lalai ma dae-bafok.

Ma Ndia ndia palenda, fo basa tasi ma oe mata kala ala dadi."

⁸ Manetualain atan ndia kokolak basa leondia, boe ma au ita ata fe'ek esa neme nusa-sodak mai, fo neu tungga ndia. Ana nafada, nae, "Nakalulutuk so! Kota Babel fo ana seli ndia, nakalulutuk so! Kota manggalauk ndia, tu'u henin bebelak no dae so. Makahulun, kota ndia sama leo ina kalabik, fo nambue nakaseti basa hataholi nusa kala malai daebafok ia, linu mafuk, ma tungga kada ndia kalabin. Tehuu, hatematak ia kota ndia nameda Manetualain nasan so!"[☆]

⁹ Basa ndia, de au ita ata fe'ek bali neme nusa-sodak mai, fo neu tungga ata kaduan ndia. Ana nanggou tingga-tingga, nae, "Mata neuk bou! Basa hataholi mana songgo banda manggalauk ndia, ma ndia bua nana dokin ndia, do simbo ndia kee-deden nai oda-matak, do nai limak, neu ko sila boe lameda Manetualain nasan!

¹⁰ Neu ko Manetualain nggangga nasan neu sala, sama leo Ana fee sala linu anggol oe langgak makaheduk. Ana mbia sala leni ha'i balirang mana mbila ta mana matek ndia leu. Ndia ata nala maleme nusa-sodak mai, ma Bi'ilombo Ana boe oo, lita dede'ak ndia.[☆]

¹¹ Keke'un neu, basa hataholi mana songgo banda ndia, ma ndia bua nana dokin, do simbok lala ndia kekee-dededen, de neu ko ala hambu

[☆] **14:8** Yesaya 21:9; Yermia 51:8; Dae-bafok Mata Beuk 18:2

[☆] **14:10** Yesaya 51:17; Tutuik la'eneu Sososan 19:24; Yeskial 38:22

doidoso leondiak, fo ta mana basak. Ha'i masuk neme sila doidoso nala mai, ala kalua leledole'odaen ta no hahaek."☆

¹²⁻¹³ De, basa sila ndandaan nae, Manetualain hataholi nala, musi lamanene neulalau Ndia palendan, lamahele Yesus lakandongoo henin, ma boso heok.

Basa de, au amanene halak esa neme lalai mai, nafada au, nae, "Yohanis! O musi sulak leoiak: Mulai neme hatematak ia mai, mete ma hataholi la lamahele leu Lamatuak Yesus mate sala, na laua-lanale lalan seli."

Boe ma Manetualian Dula Dale Malalaon nataa, nae, "Tetebes! Neu ko ala laua-lanale lalan seli! Te ala hambu doidosok nai daebafok so, tehuu ala lahele tungga Manetualain lakandongoo. De, neu ko Ana bala sila sosota nala, ma ta doidoso lai nusa-sodak so bali."

Manetualain huhukun nai daebafok sama leo ketu-kolu pake dope sabit

¹⁴ Basa ndia, boe ma au botik au matang. Kada nggengge neuk, au ita ko'a fulak masa'ak esa. Ma hataholi esa nanggatuuk nai ko'as ndia lain. Hataholi ndia, nonook leo Hataholi Isi-isik. Ana pake solangga pareis lilo mbilas, ma Ana to'u dope sabit matande esa.☆

¹⁵ Boe ma, au ita ata fe'ek esa bali neme nusa-sodak mai. Ana kalua neme Lamatuak Uma Huhule-haladoin mai. Ana nanggou nafada hataholi manai ko'as ndia, nae, "Pake o dope sabit ndia, fo mulai ketu-kolu leo! Te, ndia fain, fo nakabubua nala daebafok buna-boan nala losa so."☆

¹⁶ Boe ma, Hataholi fo mana manggatuuk nai ko'as ndia, leleuk Ndia dope sabit, fo Ana ketukolu, ma nakabubua nala daebafok buna-boa nala.

¹⁷ Boe ma, ata fe'ek esa bali, kalua neme Uma Huhule-haladoik manai nusa-sodak. Ndia boe oo, to'u dope sabit esa, fo sangga seu boak.

¹⁸ Basa de, ata fe'ek esa bali, kalua neme mamana de'de ai daa kaboo menik nai Uma Huhule-haladoik manai nusa-sodak. Ata ia uen, na ndia nanea ha'i manai mamana de'de ai daa kaboo menik ndia. Ana nanggou nadenu ata mana to'u dope ndia, nae, "Pake o dope sabit ndia, fo muu kedi boa kala lai daebafok leo! Te, nai ele, ai anggol boa nala latu kala so."

¹⁹ Boe ma ata ndia leleuk ndia dope sabit neni daebafok neu, fo kedi nala anggol asa nggii nala. Boe ma ana tao anggol boa kala sila neni bak hehe'ek dale neu. Boe ma ala heheta sala fo sangga ha'i lala oen. Heheta anggol boak nai bak hehe'ek ndia, na ndia Lamatuak nasan.

²⁰ Bak hehe'ek ndia, nai kota deak. Ledoeik ala heheta anggol ndia boa nala, boe ma daak faa no'un seli, sama leo lee esa, nalun kilo natun telu, ma dalen deman meter esa seselik.* ☆

15

---

* **14:20** Susula Malalao dede'a Yunani nana sulak lee ndia nalun, nae, "*stadia* lifun esa natun nee (1.600)", na ndia kilo natun dua sio hulu nee losa natun telu (296-300). Ma lee ndia deman, ala sulak, lae "deman sama leo ndala lapan", fo ndia meter esa seselik. Sila ndala inahuun, ba'u lena ndala Lotek. ☆ **14:20** Yesaya 63:3; Nakaleleu 1:15; Dae-bafok Mata Beuk 19:15

*Manetualain atan hitu leme nusa-sodak mai,
leni soe inahuuk hitu neni daebafok mai*

¹ Basa ndia, boe ma au ita dede'ak esa ana seli nai lalai, losa au heran alan seli. Hambu ata hitu leme nusa-sodak mai, esa-esako to'u koasa, fo haitua soe inahuuk neni daebafok mai. Soe kahitu kala ia, na soe mate'e nala sila so. Mete ma basa sala dadi so, na ndandaan nae, Manetualain dalen makasufu so, losa Ana ta namanasa hataholi daebafok kala so bali.

² Boe ma au ita tasi mana mbilak leo titilok, fo nana seseok no ha'i. Au boe oo ita hataholi no'u kala lambadeik lai tasi ndia bifi. Sila ndia, hataholi la ta mana tungga banda manggalauk ndia, ta songgo ndia bua nana dokik ndia, ma ta simbok ndia kee-deden. Sila basa sala to'u bua musik, sama leo sasanu, fo ala simbon neme Manetualain mai.

³ De ala soda sosodak esa neme ba'i Musa mai, fo ndia Manetualain hataholi nadedenu lele ulun. Hataholi la sila soda sosodak esa, fo ala koa-kio neu Yesus boe. Te makahulun hataholi la tao lisa Ndia, sama leo hataholi hala bi'ilombo ana nai Manetualain Uma Huhule-haladoin, fo tao makasufu Ndia dalen. Ala soda lae,*

“Ou Manetualain!

Ai so'u dema-demak Manetualain naden!

Huu Manetualain koasan, ana seli.

Ma Manetualain nula-nambun heran nalan seli.

Manetualain to'u palenda neu basa nusa kala manai daebafok so.

---

* 15:3 Musa sulak nala sosodak ndia, neu faik fo Manetualain nuni no hataholi Israel asa kalua leme Masir mai, fo sila mamana doidoso nala.

Manetualain dadik Manek, neu basa leo la manai daebafok so.

Manetualain tatao-nono'in, ana seli!

Manetualain ue-osan neulaun seli!

Manetualain dalan, ndoos nalan seli!

Manetualain sodan, tetebes seli!✧

⁴ Basa hataholi la so'u dema-demak Manetualain naden,

basa hataholi la koa-kio Manetualain malolen.

Huu kada Manetualain mesa kana malalaok.

Kada Ndia mesa kana ta kasalak.

Neu ko basa hataholi nusa kala mai lakaluku-lakatele neu Manetualain.

Neu ko basa leo la loke makasi neu Manetualain.

Te basa hataholi la lita Manetualain tatao-nono'i malolen so.

Ma basa hataholi la bubuluk Manetualain dalen ndoos."✧

⁵ Ledoeik hataholi la sila soda late'e, boe ma au ita Kama Malalaok Nalan Seli ndia, nai Manetualain Uma Huhule-haladoin nai nusa-sodak. Tema lilindin, nana soik malo."✧

⁶ Basa de au ita ata kahitu kala mana leni soe kahitu kala sila. Ala kalua leme Uma Huhule-haladoik mai. Ala pake balo'a fula masa'ak, malalao ndoos, ma lasaa lane lafa lilo mbila isik.

⁷ Boe ma au ita esa neme banda kahaa kala, fo mana lai Manetualain kadela mana palendan ndia boboan. Ana ba'e bokor lilo mbilas hitu, fee ata kahitu kala sila. Bokor kahitu kala sila, esa-esako nana isik huhukuk neme Manetualain mai. Ndia, kasodak nakandondoo henin. Te, Ana nahehele fo nggangga Ndia nasan neni daebafok mai.

✧ 15:3 Kalua neme Masir mai 15:1-18 ✧ 15:4 Yermia 10:7; Sosoda Koa-kio kala 86:9 ✧ 15:5 Kalua neme Masir mai 38:21

⁸ Ta dook bali boe ma, Uma Huhule-haladoik ndia henuk no ha'i masuk, fo ana kalua neme Manetualain nula-nambun ma Ndia koasan mai. Ta hambu hataholi esa boe, bisa maso neni ndia neu. Ata kahitu kala sila, ala musu nggangga labasa soe kahitu kala leni daebafok mai, bei fo hataholi bisa maso leni ndia leu.✧

16

Manetualain nasan nggangga neni daebafok mai

¹ Basa boe ma, au amanene hala malii esa, kalua neme Uma Huhule-haladoik dale mai, fo palenda Manetualain ata kahitu nala sila, nae, "Miu leo! Ha'i mini bokor sila, fo nggangga heni Manetualain nasan neni daebafok neu leo."

² Lamanene leondia, boe ma ata kaesan nggangga heni ndia bokor isin neni daebafok mai. Kada nggengge neuk, soe sa'e nala basa hataholi fo mana simbo nitak banda manggalauk ndia kee-deden, ma hataholi mana songgo ndia bua nana dokik ndia. Ala hambu bisu mbuluk, nanoso nalan seli.✧

³ Basa boe ma, ata kaduan nggangga ndia bokor isin neni tasi dale neu. Kada nggengge neuk, tasi oe dadik daa kaboo mbuluk, sama leo hataholi mana mate kala daa nala. Boe ma basa masodak manai tasi dale, mate basa sala.

✧ **15:8** Kalua neme Masir mai 40:34; 1 Mane-mane kala 8:10-11; 2 Isra'el no Yahuda Tutuin 5:13-14; Yesaya 6:4   ✧ **16:2** Kalua neme Masir mai 9:10

⁴ Basa de, ata katelun ana nggangga ndia bokor isin neni lee ma oe mata kala dale neu. Boe ma basa oe la dadik daak.✧

⁵ Basa de, au amanene ata esa neme nusa-sodak mai. Ana nafaduli basa oe manai daebafok ia. Ana koa-kio Manetualain nae,

“Ou Manetualain!

Manetualain malalaok!

Manetualain tana tao nitak salak!

Manetualain kasodak neme makasososan mai so.

Ma neu ko Manetualain kasodak losa dodoon neu.

Manetualain naketu dede'ak no ndoon so.

Manetualain fee huhukuk nandaa no dalan.

⁶ Hataholi la tao lafaa

Manetualain hataholi nala daan.

Hataholi la tao lisa

Manetualain mana kokola nala.

Huu ndia de, Manetualain nakaseti sala so, fo ala linu daak boe.

Huu ndia de, Manetualain bala sala fee huhukuk no ndoos.”

⁷ Basa ndia, boe ma au amanene halak esa kalua neme mei tunu-hotuk mai, fo nataa, nae,

“Tetebes! Manetualain fo mana koasa nai lain seli.

Tetebes! Manetualain ana seli.

Manetualain naketu dede'ak no ndoos.

Manetualain fee huhukuk nandaa no dalan.”

⁸ Basa boe ma, ata kahaan nggangga heni ndia bokor isin neni ledo neu. Kada nggengge neuk, ledo natobi nalan seli, losa kasimboto basa hataholi la lou nala.

⁹ Basa hataholi fo lou kasimboto kala sila, ala luli de ala sumba-soo Manetualain, huu

⁹ Basa hataholi fo lou kasimboto kala sila, ala luli de ala sumba-soo Manetualain, huu

✧ 16:4 Kalua neme Masir mai 7:17-21; Sosoda Koa-kio kala 78:44

Ana haitua soe neu sala. Mae leondiak, te ta hambu hataholi esa boe hondak, fo fali neni Manetualain neu, fo koa-kion.

¹⁰ Boe ma, ata kaliman nggangga ndia bokor isin neni banda manggalauk ndia kadela mana palendan. Kada nggengge neuk boe oo, makiu mumuuk mboti nala basa hataholi mana songgo sila, losa ala lamenggu nisi nala, suek ala bisa lakatataka doidosok ndia.✧

¹¹ Sila boe sumba-soo Manetualain nai nusa-sodak, huu sila bisu nala labonda lalan seli. Mae leondiak, te ta hambu esa hahae tao manggalauk boe, fo nasafali neu tungga Manetualain.

¹² Boe ma, ata kaneen nggangga ndia bokor isin neni lee inahuuk, manade Efrat. Boe ma, lee ndia oen mada tutik. De ala tao dalak nesik ndia, soaneu mane kala, ma soldadu maleme dulu mai kala.✧

¹³ Boe ma au ita nitu manggalauk telu, sama leo nggenggede. Esa kalua neme mengge naga ndia bafan mai. Esa kalua neme banda manggalauk ndia bafan mai. Ma, esa bali kalua neme banda manggalauk kaesan mana kokolan bafan mai. Ndia ndia masapepek.

¹⁴ Nitu katelu kala sila, laena koasa, fo tao tanda heran mata-mata kala. Ala kalua, leu latonggo lo basa mane kala lai daebafok. Boe ma lahelu kala, fo faik esa leu latati laban Manetualain fo mana koasa manai lain seli. Te, faik ndia fo ala lahelu kala sila so, na, ndia Manetualain fain fo Ana hele nalan so, fo tao senggi basa Ndia musu nala.

✧ **16:10** Kalua neme Masir mai 10:21 ✧ **16:12** Yesaya 11:15

15-16 Mamana natonggok fo sangga latati ndia, dede'a Ibrani, nae, *Armagedon*.

Yesus Karistus kokolak boe, nae, “Masaneda neulalau! Kada nggengge neuk, te Au mai sama leo na'o, fo hataholi ta nameda la'en. Hataholi fo ana be'e nahani fo simbok Au, ma pake balo'a mana tesak, na sila laua-lanale lalan seli. Te neu faik Au mamaing, na ndia ta hambu mamaek, huu hataholi la ta lita ndia makaholan.”✧

17 Boe ma, ata kahitun nggangga ndia bokor isin neni ani neu. Boe ma Manetualain kokolak no hala inahuuk, neme Ndia kadela mana palendan manai Uma Huhule-haladoik mai, nae, “Basa so! Au nasang nana mbo'a henik basan so!”

18 Boe ma manggahadok landaso latututik, ma manggu'uk langgu'u latututik lalan seli. Ma dae boe nange'o nalan seli, fo bei ta dadi nitak nai daebafok boe.✧

19 Faik ndia, Manetualain tana lilii heni kota Babel manggalaun. Ana pake dae mangge'ok ana seli ndia, losa kota fo ana seli ndia, ndala ba'en neu telu. Ana tao leondiak, fo ela hataholi Babel asa, lameda Ndia nasan. Kota fe'e kala manai daebafok tu'u heni sala boe.✧

20 Faik ndia pulu-pulu la, tena heni sala leondiak, ma lete kala boe, mopo heni basa sala.✧

21 Hambu uda es batu inahuu kala, leo bali batu la tuda leme lalai mai, de tuni lala hataholi la. Es batu la sila mabela, hambu luma bela

---

✧ **16:15-16** Mateos 24:43-44; Lukas 12:39-40; Dae-bafok Mata Beuk 3:3; 2 Mane-mane kala 23:29; Sakarias 12:11 ✧ **16:18** Dae-bafok Mata Beuk 8:5; 11:13, 19 ✧ **16:19** Yesaya 51:17 ✧ **16:20** Dae-bafok Mata Beuk 6:14

nala losa kilo haa hulu.* Uda es ndia, tao nala hataholi la doidoso, de neme ndia mai hataholi la sila sumba-soo Manetualain.✧

17

Manetualain atan nakasamak kota Babel no ina kalabik

¹ Basa boe ma, au ita esa neme Manetualain ata kahitu nala ana to'u bokor nou kala sila, mai kokolak lo au, nae, “Mai ia dei! Au sangga atudu o, Manetualain huku ina kalabi manggalauk nalan seli ndia tao leobee. Ina kalabik ndia, na ndia kota inahuuk, fo lambadedein dekak no oe no'uk.✧

² Lele uluk mane kala leme sudi bee mai, ala mai lasa'ek lo kota ndia hataholi nala. Hataholi fe'e kala boe, ala mai linu mafuk, ma ala tao tungga kota ndia mana hohonggen boe.”✧

³ Ana kokolak basa ndia, boe ma Dula Dalek koasa au. Nggengge neuk te ata ndia nuni no au uni mamana nes esa miu. Nai ndia, au ita inak esa sa'e nai banda manggalauk mbila manggadedek esa lain. Banda ndia langgan hitu, ma susulan sanahulu. Nai basa ao-inan nana sulak dede'ak nakadadaek neu Manetualain.✧

⁴ Inak ndia, pake balo'a mbila banggana'uk, ma mbila balanggeok. Ana heu aon, nenik lilo mbilas, batu manggahadok mabeli ma mutiara. Ana to'u manggo te lilo mbilas esa nai lima

---

* **16:21** Susula Malalaok dede'a Yunani nana sulak, nae, “belan sama leo *talenta* esa”. *Talenta* esa belan, na ndia kilo telu hulu haa losa haa hulu (34-40 kg). ✧ **16:21** Kalua neme Masir mai 9:23; Dae-bafok Mata Beuk 11:19 ✧ **17:1** Yermia 51:13 ✧ **17:2** Yesaya 23:17; Yermia 51:7 ✧ **17:3** Dae-bafok Mata Beuk 13:1

konan, henuk no anggol oek. Anggol oek ndia, na ndia ndia hohonggen, ma basa dede'a manggalauk ma manggenggeok fe'e kala fo ana tao kala.*

⁵ Nai oda-matan, nana sulak nadek esa. Nadek ndia ndandaan bei namaninok. Te, dede'ak nana sulak ndia, liin nae leoiak:

Au ia, Babel!

Fo ndia kota ana seli!

Basa manggalauk mata-matak manai daebafok ia,

dadi leme au mai.

Basa mana hohonggek nai daebafok ia,

huu-okan neme au mai.

⁶ Boe ma, au ita te, inak ndia mafuk nalan seli so, huu ana ninu Manetualain hataholi nala daan. Ndia ndandaan nae, ana tao nisa Manetualain hataholi nala so, huu sila tui hataholi la lakandongoo henin la'eneu Yesus.

Ledoeik au ita leondia, boe ma au heran alan seli, losa au nado bafak mboo-mboo.

⁷ Tehuu ata ndia natane au, nae, "Hatina de o nado nggoa-nggoa leondiak? Mai, fo au afada o inak manggalauk ndia ndandaan. Leondiak boe no banda mbilas manggalauk fo ana sa'ek ndia. Fo ndia langgan hitu, ma susulan sanahulu ndia.

⁸ Makahulun banda mbilas manggalauk ndia, nasoda nai daebafok, tehuu hatematak ia taa kana so. Tehuu ta dook so bali, te ana fali main, neme bolo doidosok fo ta no mate'en. Faik ndia, hambu hataholi nasoda nai daebafok, fo naden ta nana sulak nai Bi'ilombo Ana Susulan dale ndia, fo Manetualain sula mema kana, neu faik fo Ana bei ta nakadadidik daebafok ia. Neu ko

---

* 17:4 Yermia 51:7

hataholi la, nado bafa nala bemboo, lita banda mbilas ndia, huu ana fali main so. Tehuu mete ma ana mai so, na, babasan te Manetualain mbia henin neni tasi ha'ik balerang neu fo mana mbila ta no hahaek ndia.✧

⁹ Hataholi fo malela tetebes, na bisa bubuluk dede'ak ia ndandaan. Banda mbilas manggalauk langga kahitu ndia, ndandaan, na ndia letek hitu. Kalabik ndia, nangatuuk nai lete kala sila mboin. Ma langga kahitu kala sila, ndandaan, na ndia manek hitu boe.

¹⁰ Neme mane kahitu kala sila mai, lima mate sala so. Esa nangatuuk palenda hatematak ia. Ma esa bei ta mai. Mete ma ana mai so, na, ana to'u palenda kada ta doo anak.

¹¹ Hatematak ia, au afada la'eneu banda mbi-las manggalauk fo makahulun nasoda, tehoo hatematak ia maten so. Makahulun, ana maso nai mane kahitu kala sila. Te dei fo ana fali to'u palenda, dadik mane kafalun. Babasan te ndia boe oo nakalulutuk henin.

¹² Susula kasanahulu kala sila ndandaan, nae, ndia manek sanahulu. Ala bei ta to'u palenda. Dei fo ala simbo koasa, fo to'u palenda no'u lo banda mbilas manggalauk ndia, tehoo kada ta doo anak.* ✧

¹³ Te basa sala lala halak, fo lali sila koasan neu banda ndia.

¹⁴ Dei fo mane kala sila leu latati laban Bi'ilombo Ana ndia. Te Bi'ilombo Ana ndia no hataholi nala, babasan te ala senggi basa sala.

✧ **17:8** Daniel 7:7; Dae-bafok Mata Beuk 11:7; Sosoda Koa-kio kala 69:29

* **17:12** Tunga Susula Malalaok dede'a Yunani nai ia, ndandaan dua, fo ndia: 1) kada tadoo anak; do, 2) kada li'u esak.

✧ **17:12** Daniel 7:24

Hataholi la mana tungga Bi'ilombo Ana ndia, na ndia, hataholi la fo Ana hele nala sala ma noke nala sala fo lakatataka lahele tungga Ndia. Neu ko ala sengg, huu Bi'ilombo Ana ndia, ana seli. Kada Ndia mesa kana Manek neu basa mane kala, ma Malanggan neu basa malangga nala.

¹⁵ Ma oe no'uk dekak no kalabik ndia, ndandaan nae, hataholi la leme basa leo la, basa hataholi nusa kala, basa dede'a-kokola kala, ma nusak malai daebafok.

¹⁶ Mane kasanahulu kala sila ma banda mbilas ndia, babasan te ala mulai husembuluk neu inak fo ta mana mae nalelak ndia. Dei fo ala lamoalala basa balo'a nala, ma basa hata nala, boe ma ala elan ana nakaholak nai ndia. Boe ma ala la'a ndia ao mbaan, de ala mbia heni ela kala neni ha'i dale neu.

¹⁷ Manetualain mesa kana taon, losa basa mane kasanahulu kala sila lala halak, fo fee sila koasan neu banda mbilas manggalauk ndia, losa ana tao nakalulutu inak ndia. No leondiak, na Manetualain hihiiin, neu ko basan dadi.

¹⁸ Naa! Ina kalabik ndia fo o mitak ndia, na ndia kota fo ana seli, fo ana palenda basa mane kala lai daebafok."

18

Manetualain atan, tui la'eneu kota Babel tutu'un

¹ Basa ndia, boe ma au ita Manetualain ata fe'en esa bali konda neme nusa-sodak mai. Ndia koasan ma sa'an ana seli losa tao langgaledo basa daebafok.

² Ana inahuhuu halan, de nafada, nae,

“Tu'u henin so! Tu'u henin so! Kota Babel tu'u
 henin so!
 Ndua henin so! Ndua henin so! Kota ana seli
 ndia, ndua henin so!
 Ana dadik neu nitu la mamana leleon so.
 Ana dadik neu basa dula manggalau kala
 mamana dadadin.
 Basa mbui kala lakabubua lai mamananak
 ndia, fo la'a mbombolak.
 Ana dadik neu basa banda manggalau kala
 mamana lalae nala so.✧

³ Tu'u henin so, huu basa hataholi nusa kala
 malai daebafok,
 lambue mai linu mafuk kota ndia anggol.
 Ana ndua neu so, huu basa leo malai daebafok,
 lambue mai hohongge lo kota ndia hataholi
 nala.
 Mane-mane kala leme basa nusa kala,
 mai hohongge lai ndia.
 Hataholi dangga nala leme basa kota la,
 mai lase'o, losa lamasu'i so.
 Huu kota ndia, sama leo inak fo nahiik
 hasa basa hata mabeli.
 Huu kota ndia sama leo ina kalabik fo
 nahiik hasa basa malada-malada.”✧

⁴ Boe ma au amanene hala fe'ek esa bali,
 nanggou neme lalai mai, nae,
 “Wei! Basa Au hataholi nggalei!
 Kalua malai mima ele mai leo!
 La'o ela kota ndia leo!
 Boso tao tungga ndia hataholi nala tatao
 manggalaun,

✧ **18:2** Yesaya 21:9; Yermia 51:8; Dae-bafok Mata Beuk 14:8;
 Yesaya 13:21; Yermia 50:39 ✧ **18:3** Yesaya 23:17; Yermia 51:7

fo boso hambu huhukuk boe.✧
 5 Huu sila manggalau nala
     no'un seli so.
 Ma sala nala
     latuni-tanak losa lalai so.
 Hatematak ia, Manetualain ta lilii heni
     sila dala soda manggalaun ndia so.
 Hatematak ia Manetualain nahehele so
     fo sangga huku sala.✧
 6 De, ei bala sila manggalau nala,
     sama leo ala tao manggalauk neu hataholi
     fe'e kala so.
 Te ei musi bala sala,
     losa diku duak.
 Fai makahulun ala kedi lala hataholi,
     fo linu lenik sila manggo te lilo mbilan, fo
     henuk no anggol doidosok.
 Te hatematak ia, mesa kasa musi linu
     anggol doidosok ndia, losa diku duak.✧
 7 Ala tao lala ao nala sama leo hataholi fo ana
     seli.
 Ma ala soso'uk dema-demak ao nala.
     Ala hii kada soda-lada neulauk nai lain seli.
     Ala hii kada malole-malada.
 Huu ndia, de ala musi hambu to'a-taak belak.
 Ma, ala musi lasoda lo doidosok.
 Te makahulun, ala kokolak koaok sama leo ina
     kalabik ndia, nae,
     'Au ia, ina manek!
     Neu ko au ta dadik ina-falu!
     Neu ko au ta amatani akaleleu fa boe.
     Neu ko au ta pake balo'a nggeok.'

✧ **18:4** Yesaya 48:20; Yermia 50:8; 51:6, 45 ✧ **18:5** Tutuik la'eneu
 Sososan 18:20-21; Yermia 51:9 ✧ **18:6** Sosoda Koa-kio kala 137:8;
 Yermia 50:29

8 Ala kokolak lae leondiak, losa Manetualain namanasa sala so.

Losa Manetualain sangga huku sala.

Mete te, nai kada faik esa dalen,

ala lameda ndoe lalan seli,

ala lamatani lakaleleu,

ma sila boe oo musi mate nduadak.

Losa hataholi la mbia heni sala leni ha'i dale leu.

Losa ha'i na'a heni basa sila mbombolan.

Te Manetualain mana koasa nai lain seli, Ana fee huhukuk ia.

Ma Manetualain fo ana seli ndia, naketu dede'ak ia.✧

9 Fai makahulun, mane-mane kala

mai lambue hohongge lo kota ndia hataholi nala,

ma soda-ladan neulauk nai lain seli ndia.

Dei fo ala lita ha'i masuk hene neme ha'i ndia mai,

dei fo ala bubuluk, lae, ha'i na'a basa kota ndia so.

Boe ma ala lamatani lakaleleun.

10 Boe ma ao nala mumulu, lita hataholi la doidoso nala.

Tehuu kada ala lambalani lambadeik lai dook.

Ma kada ala lambalani suli leme ele mai.

Boe ma ala kokolak, lae,

'Awii! Kasian Babel ei!

Awii! Kasian kota fo ana seli ndia ou!

Te kada nai li'u esa dalen, o hambu huhukuk so.

Te kada ta doo anak, na, o makalulutuk so.'✧

- 11 Amanene leondia, boe ma hataholi fo makahu-
 lun, leme basa mamana kala, mai danggan
 lai ndia,
 sila boe lamatani lakaleleu.
 Te ta hambu hataholi esa boe,
 nau hasa sila balo'a nase'o nala bali.✧
- 12 Ta hambu hataholi esa boe nau neu hasa
 sila bua balias lilo mbilan, lilo fulan,
 batu manggahadon, do, mutiara bali.
 Ta hambu hataholi esa boe, nau neu hasa
 sila tema lenen, tema sutra,
 do, tema banggana'uk fe'e kala fo mbi-
 las, do, mbila balangeok.
 Ta hambu hataholi esa boe, nau neu hasa
 sila bua nala leme ai kaboo menik,
 nggadi noli nana dokik,
 do ai nana dokik fe'ek kala.
 Ta hambu hataholi esa boe, nau neu hasa
 sila bua nala leme liti, besi, do batu
 mamer mai.
- 13 Ta hambu hataholi esa boe, nau neu hasa
 sila ai lou makeen ma bumbu-fani mata-
 mata kala.
 Ta hambu hataholi esa boe, nau neu hasa
 sila ai daa kaboo menin, do mina kaboo
 menin mata-mata kala.
 Ta hambu hataholi esa boe, nau neu hasa
 sila anggol oek, mina setun,
 hade uu, do, hade-gandum.
 Ta hambu hataholi esa boe, nau neu hasa
 sila sapin, bi'ilombon, do, ndala nala.
 Ta hambu hataholi fo nau neu hasa
 sila nggili nala,
 do, sila ata nala.✧

✧ 18:11 Yeskial 27:31, 36   ✧ 18:13 Yeskial 27:12, 13, 22

- 14 Dei fo hataholi dangga nala, fale dale nala, lae leoia,
 'Awii, Babel ei!
 Awii, kota fo ana seli ndia ou!
 O bua neulau nala, fo o hataholi mala lahiik lalan seli ndia,
 taa kasa so.
 Basa-basan mopo sala so,
 losa ala hata ta, de langgananalo lalan seli.'
- 15 Makahulun, hataholi dangga nala sila lamasu'i, huu kota ndia fo sama leo ina kalabik.
 Te hatematak ia, ala fale dale nala ta mana basak.
 Ala bii lalan seli,
 lita kota ndia hataholi nala doidoso lalan seli so.
 Ao nala mumulu lalan seli,
 lita sila huhukun ndia.
 Te kada ala lambalani suli leme dook mai.
 Kada lambalani lambadeik lai ele.
- 16 Boe ma ala kokolak, lae,
 'Awii! Kasian Babel ei!
 Awii! Kasian kota fo ana seli ndia ei!☆
 Makahulun o hataholi nala, ala pake balo'a mbilas bangganau'uk do mbila balangeok,
 neme tema mabeli ana seli.
 Makahulun o hataholi mala balias lilo mbilas, mutiara,
 ma batu manggahadok fo belin ana seli.
- 17 Tehuu kada nai li'u esa dalen,
 o bua mala taa kasa so.
 Kada ta doo anak,

 ☆ 18:16 Yeskial 27:31, 36

o su'i mala mopo basa sala so'
 Makahulun boe, ofak kapatei nala, ma mataroo
 sala
 sa'e ofak leu-mai lai kota ndia.
 Tehuu hatematak ia, kada lambalani see lai
 dook.
 Te hatematak ia, kada lambalani suli leme
 dook ele mai.✧

18 Ala lanilu ha'i masuk mana kalua neme ha'i
 ndia mai.
 Boe ma, ala bubuluk lae, ha'i na'a heni basa
 kota ndia so.
 Boe ma ala fale dale nala, de kokolak lae,
 'Awii, kasian! Ta hambu kota fe'ek
 fo ana selin sama leo Babel bali.
 Awii, kasian! Ta hambu kota fe'ek,
 fo malolen sama leo ndia bali.'✧

19 Ala la'u afu, de taon neu langga nala
 huu ala dale hedi.
 Ala lamatani lakaleleu,
 huu dale nala lakalulutuk.
 Boe ma ala kokolak, lae,
 'Awii! Kasian Babel ei!
 Awii! Kasian kota fo ana seli ndia ou!
 Ai sa'e ofak miu-mai, mini buas fee o so,
 losa ai boe oo mamasu'i.
 Ai lemba mini o bua fufuam so,
 losa ai boe oo masoda neulau nalan seli
 boe.
 Tehuu kada nai li'u esa dalen,
 basa sila, mopo heni sala so.
 Kada ta doo anak,
 basa sila, lakalulutuk basan so.'✧

✧ **18:17** Yesaya 23:14; Yeskial 27:26-30   ✧ **18:18** Yeskial 27:32

✧ **18:19** Yeskial 27:30-34

20 Boe ma, hala mana kokolak ndia nakadaik bali, nae,

'Wei, ei mana masoda malai nusa-sodak,
ei dale mala ta hedis so bali.

Wei, Manetualain hataholi nala!

Ei dale mala boso mamede hedis bali.

Wei, Manetualain hataholi nadedenu nala!

Ela ei dale mala lamahoko.

Wei, Manetualain mana kokola nala!

Ela ei dale mala lamahoko.

Makahulun, Babel ndia tao nakatoto'ak ei,
ma tao doidoso ei.

Tehuu hatematak ia, Manetualain bala ei
doidoso mala so.

Te hatematak ia, Ana bala kota ndia mang-
galaun.' "☆

21 Basa ndia, boe ma au ita ata esa neme nusa-
sodak mai, balakain ana seli. Ana mai so'u nala
batu inahuuk esa ba'u leo hataholi esa. Boe ma,
ana mbesi batu ndia neni tasi dale neu. Ndia boe
nafada nae,

"Neu ko ala tao lakalulutu Babel leondiak boe.

Neu ko ala tao lamopo heni kota fo ana seli
ndia boe.☆

22 Ta hambu hataholi esa so bali,
fo nakaminak musik nai kota ndia.

Ta hambu hataholi esa boe,

fo namanene sasanu, hitar, kinuk,
do to'ik liin nai kota ndia bali.

Ta hambu tukan esa boe,

fo tao ues nai ndia baba'en bali.

Ta hambu hataholi,

fo mbau hade nai kota ndia bali.☆

☆ 18:20 Tui Seluk la'eneu Dala Sodak 32:43; Yermia 51:48

☆ 18:21 Yermia 51:63-64; Yeskial 26:21 ☆ 18:22 Yeskial 26:13;
Yesaya 24:8

23 Ta hambu hataholi esa boe,
 de'de banduk nai kota ndia bali.
 Ta hambu hataholi esa,
 fo tao feta kabin nai ndia bali.
 Makahulun, kota ndia mana se'o-hasa bua sala,
 ala lamasu'i lalan seli so.
 Makahulun, Babel hataholi mana dangga nala,
 soda nala neulaun ana seli so.
 Tehuu ala pake malela makiuk,
 fo kedi-fudi hataholi manai daebafok.✧

24 Babel hambu huhuku mabela ia so,
 huu ndia nambue tao nisa Manetualain
 mana kokola nala.
 Kota fo ana seli ndia nakalulutuk so,
 huu, nambue tao doidoso Manetualain hata-
 holi nala losa mate sala.
 Hambu Manetualain hataholin luma boe, ala tao
 lisa sala lai mamana fe'e kala.
 Tehuu Babel musi lemba basa sala kala sila.
 Kota fo ana seli ndia ana musi lemba
 natataak ndia."✧

19

Kor inahuuk esa soda lai nusa-sodak

¹ Manetualain atan ndia kokolak nate'e, boe
 ma au amanene hala inahuuk esa, nonook leo
 hambu kor inahuuk ala soda lai nusa-sodak. Ala
 soda, lae,

"Haleluya! Haleluya!

Ita koa-kio ita Manetualain,
 huu Ndia ana seli.

Haleluya! Haleluya!

Ita koa-kio ita Manetualain,
 huu Ndia mana koasa manai lain seli.

✧ 18:23 Yermia 7:34; 25:10   ✧ 18:24 Yermia 51:49

Ndia fo mana fee sodak neu ita,
     teme ita sala nala mai.
 Ndia tao nakabebeuk ita
     teme ita soda kasala nala mai.
² Ita koa-kio Manetualain,
     huu Ndia mana maketu dede'ak no ndoos.
 Ita koa-kio Manetualain,
     huu Ndia natuda huhukuk tungga dalan.
 Manetualain natuda huhukuk neu ina kalabik
     ndia so,
     huu ndia nambue fufudi hataholi la lai
     daebafok,
     fo tungga hohongge no'u lo ndia,
     ma tungga ndia tatao-nono'i mang-
     galaun.
 Manetualain bala ina manggalauk so,
     huu ana nambue tao nisa
     Manetualain hataholi nadedenu nala."☆
³ Basa ndia, boe ma ala soda sosoda fe'ek bali
 nai nusa-sodak, lae,
 "Haleluya! Koa-kio Manetualain!
 Haleluya! So'u dema-demak Ndia naden!
     Huu, ha'i fo mana na'a inak ndia mbom-
     bolan,
     masun hene nakandoo ta no hahaek.
 Ma ha'i fo mana na'a kota ana seli ndia,
     masun hene nakandoo ta mana basak."☆
⁴ Basa boe ma, malangga kadua hulu haa kala
 sila, ma banda kahaa kala sila, fo ana seli ndia,
 sendek lunggulangga nala fo lakaluku-lakatele
 lasale Manetualain kadela mana palendan. Ala
 fee hada-holomata neu Ndia, lae,
 "Tetebes! Mai ita koa-kio Manetualain!

☆ 19:2 Tui Seluk la'eneu Dala Sodak 32:43; 2 Mane-mane kala 9:7

☆ 19:3 Yesaya 34:10

Haleluya! Mai ita so'u dema-demak Ndia naden!"

Bi'ilombo Ana feta kabin

⁵ Basa de au amanene halak esa bali, neme kadela mana palenda ndia mai, nae,

"Wei, Manetualain hataholi nadedenu nala ei!

Wei, Manetualain ana nala ei!

Mai fo ita so'u dema-demak Manetualain naden.

Mai, fo basa inahuu-kadi'ik koa-kio Ndia."✧

⁶ Basa de au amanene nonook leo, hambu hataholi no'u kala lakokola. Sila hala nala ndia, nalii inahuuk, sama leo oe teteek, nalulu inahuuk sama leo lalai manggu'uk latututik. Ala kokolak, lae,

"Haleluya! Ai koa-kio Manetualain.

Haleluya! Ai so'u dema-demak Ndia naden.

Huu Ndia mana to'u koasa manai lain seli.

Ma Ndia ndia palenda basa-basan.✧

⁷ Hatematak ia, ai dale nala lamahoko so.

Hatematak ia, ai dale nala latadale so.

Ai koa-kio Ndia,

huu Bi'ilombo Ana fai sasaon losa so.

Ai so'u dema-demak Ndia naden,

huu inak fo sangga dadi Bi'ilombo Ana saon nahehele so.

⁸ Manetualain fee ndia balo'a kabin neme tema banggana'uk mai.

Manetualain fee ndia balo'a fula manggadilak."

(Balo'as fula manggadilak ndia, na ndia Manetualain hataholi nala tatao malole nala.)

✧ **19:5** Sosoda Koa-kio kala 115:13 ✧ **19:6** Yeskial 1:24; Sosoda Koa-kio kala 93:1; 97:1; 99:1

9 Boe ma ata neme nusa-sodak mai ndia, nafada au, nae, “Yohanis! O musu sulak leoiak: ‘Basa hataholi la fo mana hambu hohokak neni Bi'ilombo Ana feta kabin ndia, neu ko sila laua-lanale lalan seli!’”

Basa de, ata ndia, tuti kokolan bali, nae, “Manetualain Dede'a-kokolan ia, memak tetebes!”✧

10 Boe ma, au sendek lunggulanggak, fo sangga akaluku-akatele neu ata ndia. Tehuu ana ka'i au, nae, “Boso o makaluku-makatele au leondiak! Te au boe oo, Manetualain hataholi nadedenun sama leo o, ma o tolanoo mala fo mana tui-bengga hataholi, la'eneu Yesus. Mana kokola fo lafada la'eneu Manetualain hehelun nala sila, ala kokolak boe la'eneu Yesus, suek hataholi la lakaluku-lakatele neu Ndia. De, boso makaluku-makatele neu au, tehuu kada makaluku-makatele neu Manetualain!”

Lamatuak Yesus ana mai, sa'e ndala fulak

11 Basa de, au botik au matang, boe ma au ita nusa-sodak nana soik. Nggengge, te au ita ndala fulak esa kalua mai. Hataholi mana sa'e nai ndala ndia lain, nanade, “Hataholi Dale Katemak” ma “Hataholi Ndoos”. Mete ma Ana naketu dede'ak, na naketu no ndoos. Mete ma Ana neu natati, na neu no dale ndoos.✧

12 Matan mbila sama leo ha'i. Ana pake solangga manek no'uk nai langgan. Ndia naden nana sulak nai aon, te kada Ndia mesa kana bubuluk nadek ndia ndandaan.✧

13 Ndia balo'an, nana bolok neu daak. Hataholi la loke Ndia, lae, “Manetualain Dede'a-kokolan”.

✧ 19:9 Mateos 22:2-3 ✧ 19:11 Yeskial 1:1; Sosoda Koa-kio kala 96:13; Yesaya 11:4 ✧ 19:12 Daniel 10:6

¹⁴ Ndia soldadu nala leme nusa-sodak mai, sa'e ndala fulak tungga Ndia. Basa sala pake balo'a fula malalaok.

¹⁵ Neme Ndia bafan mai, kalua tafa matande esa. Ana pake tafa ndia, fo neu natati laban basa hataholi nusa kala lai daebafok, de Ana senggi sala boe. Boe ma Ana dadik neu sila Manen. Ana palenda sala no balakaik, losa sila boe, lameda Manetualain nasan. Ndia sama leo hataholi heheta tao nakalulutu anggol boak, fo he'e kalua heni oen.✧

¹⁶ Nai Hataholi ndia balo'an, ma nai Ndia mbuun, nana sulak leoiak:

Manek nai basa mane kala
Malanggan nai basa malangga nala.

Lamatuak Yesus senggi banda manggalauk no ndia soldadu nala

¹⁷ Basa ndia, boe ma au ita ata esa neme nusa-sodak mai, de nambadeik neu ledo. Boe ma ana eki neu basa mbui mana'a mbombola kala, fo mana laa dema-demak lai lalai, nae, "Mai, fo ei basa nggei makabubua nai ia leo, fo mi'a tungga nai Manetualain feta inahuun!

¹⁸ Mai mi'a basa hataholi mana mate kala mbombola nala: fo ndia, mane-mane kala, malangga matati kala, ma soldadu la. Ei bole mi'a ndala la ma soldadu mana sa'e ndala la, mbombola nala. Mi'a ata la, do hataholi hiak kala mbombola nala. Mi'a hatahaoli kadi'ik ma hataholi inahuu kala mbombola nala. Keke'un neu, ei bole mi'a basa sila, mbombola nala."✧

✧ **19:15** Sosoda Koa-kio kala 2:9; Yesaya 63:3; Yoel 3:13; Dae-bafok Mata Beuk 14:20 ✧ **19:18** Yeskial 39:17-20

¹⁹ Basa ndia, boe ma au ita banda manggalauk fo makahulun kalua neme tasi dale mai ndia, neu nala halak no basa mane kala lai daebafok, ma sila soldadu nala. Boe ma, sila leu latati laban Hataholi mana sa'e ndala fulak ndia, sama-sama no Ndia soldadu nala leme nusa-sodak mai.

²⁰ Te Hataholi mana sa'e ndala fulak ndia, humu nala banda manggalauk ndia, no ndia mana kokola masapepekon. Mana kokolan ndia, na ndia makahulun, ana tao tanda heran mata-mata kala, fo pepeko hataholi ma nakaseti sala losa ala simbo lala banda manggalauk ndia kekee-dededen, ma songgo ndia bua nana doki sosonggok ndia. Te hatematak ia, Hataholi mana sa'e ndala fulak ndia, mbia heni banda manggalauk ndia no ndia mana kokolan ndia, leni tasi ha'ik balirang mana mbila ta mana basak dale neu.✧

²¹ Boe ma, Hataholi mana sa'e ndala fulak ndia, neu tao nisa soldadu fe'e kala sila, nenik Ndia tafan mana kalua neme Ndia bafan mai. Basa boe ma, mbui mana'a mbombola kala mai la'a heni basa mbombola kala sila.

20

Manetualain atan hengge mengge naga nenik tali besi losa teuk lifun esa

¹ Basa boe ma, au ita ata nusa-sodak esa konda neme lalai mai. Ana to'u tali besi inahuuk esa, ma nggoe bolo doidosok fo ta hambu mate'en.

² Boe ma ana humu nala mengge naga ndia, fo ala lae, "Iblis". Ndia ndia nitu la malanggan. Ana pepeko nala hataholi la neme lele uluk mai

---

✧ 19:20 Dae-bafok Mata Beuk 13:1-18

so. Boe ma ata ndia hengge mengge naga ndia nenik tali besi, fo kenan nai bolok ndia losa teuk lifun esa. ☆

³ Boe ma ata ndia timba heni mengge naga ndia neni bolo doidosok ndia dalek neu. De, ana segel nisa bolok lelesun, suek kena mengge ndia nai ndia, losa teuk lifun esa. No leondiak, na, mengge ndia ta bisa pepeko hataholi nusa kala lai daebafok, losa teuk lifun esa. Mete ma ledoeik ndia basan so, na, bei fo mbo'i henin, tehuu kada ta doo anak.

⁴ Boe ma au ita kadela mana palenda la no'un seli, ma hataholi la langgatuuk lai lain. Manetualain so'u nala hataholi la sila, fo ala dadik mana maketu dede'ak. Hataholi sila fo makahulun leu tui-bengga, la'eneu Yesus Hala Malolen, ma Manetualain Dede'a-kokolan, losa hataholi la, tao lisa sala. Sila ta songgo banda manggalauk ndia, ma ndia bua nana doki sosonggon. Sila boe, fo ta mana nau simbo banda ndia kekeededen nai oda-matak, do limak. Sila nana tao nisak, tehuu Manetualain tao nasoda fali kasa, suek ala palenda no'u lo Karistus, losa teuk lifun esa. ☆

⁵⁻⁶ No leondiak, na, ala dadik leu hataholi sososak fo Manetualain tao nasoda fali kasa leme mamate nala mai. De, sila ia, laua-lanale lalan seli, huu ala dadik leu Manetualain hataholi nala so. Sila ia, ta dadi nana mbia henik leni bolo doidosok leu, ma ta mate kala'i duan. Te ala dadik sama leo malangga anggama, fo onolau Manetualain ma Karistus. Ma sila boe, to'u palenda no'u lo Karistus losa teuk lifun esa.

☆ **20:2** Tutuik la'eneu Sososan 3:1   ☆ **20:4** Daniel 7:9, 22

Te hataholi mana mate fe'e kala, musi lahani losa teuk lifun esa bali, bei fo Manetualain tao nasoda fali kasa.

Manetualain ata nala mbia heni nitu la malanggan neni tasi ha'ik neu

⁷ Basa teu kalifuk ndia, na, dei fo Manetualain nadenu mbo'i heni mengge naga ndia, neme bolo doidosok ndia mai.

⁸ Boe ma neu pepeko hataholi nusa kala, neme basa mamanak nai daebafok. Nusak kala sila nade nala, Gog ma Magog. Mate'en te, ana nakabubua nala sila hataholi nala, fo leu latati. Sila dedesi nala leo salaek manai tasi biffin.✧

⁹ Basa ndia, boe ma Gog ma Magog soldadu nala baris, losa daebafok bu'u nala. Boe ma, ala e'o lala Manetualain kota susuen, ma hataholi nala. Te Manetualain nakonda ha'i neme lalai mai, de hotu heni basa soldadu la sila.

¹⁰ Boe ma Manetualain hataholi nala, humu lala nitu la malanggan, fo mana pepeko nala hataholi no'uk so. De ala mbia henin neni tasi ha'i balirang neu, mbilan ta mana hahaek. Neu ko, ndia nana longgak no'u nai ele no banda manggalauk, ma ndia mana kokolan masapepekok ndia. Nai ndia, ala tao doidoso sala lakandoo leledo-le'odaen, losa dodoon neu.

Manetualain naketu basa hataholi la dede'a nala

¹¹ Basa ndia boe ma, au ita kadela mana palenda fula inahuuk esa. Manetualain nangatuuk nai kadela ndia lain. Nggengge neuk, te daebafok ma lalai mopo heni sala, de ta ita sala so bali.

✧ 20:8 Yeskial 7:2; 38:2, 9, 15

¹² Basa de au ita hataholi mana mate kala. Sila basa sala inahuu-kadi'ik, lambadeik lasale kadela mana palenda ndia. Boe ma ata nusa-soda kala ala mai buka susula kala fo nana sulak basa hataholi tatao-nono'in. Basa de ala buka susula fe'ek esa bali, na ndia susulak fo nana sulak hataholi nade nala fo dei fo lasoda lo Manetualain losa dodoon neu. Ndia boe oo, naketu hataholi mana mate kala dede'an, tungga hata fo esa-esako tatao-nono'in, sama leo nana sulak nai susula kala sila so.✧

¹³ Ma basa hataholi mana mate kala mai lambadeik lasale kadela mana palenda ndia. Sila ndia hataholi fo ala mate litak, mae nai madak lain, do nai tasi dale. Boe ma Manetualain naketu sila dede'a nala tungga esa-esako tatao-nono'in.

¹⁴ Basa ndia boe ma, Manetualain mbia heni Mamate neni tasi ha'ik mana mbilak ta no hahaen. Ndia boe mbia heni Mamana Hataholi Mana Matek, neni tasi ha'ik ndia neu. Te tasi ha'ik ndia, na ndia mamana mate kala'i duan.

¹⁵ Hataholi fo nade nala ta nana sulak nai susulak ndia dalek, na, nana mbia henik boe, neni tasi ha'ik ndia neu. Te susulak ndia, na ndia susulak hataholi fo mana masoda lakandondoo henin lo Manetualain.

21

Yohanis nita lalai ma daebafo mata beuk

¹ Basa boe ma au ita lalai, ma daebafo mata beuk, huu lalai, ma daebafo laa kala mopo heni sala so. Tasi ta kana so boe.✧

✧ **20:12** Daniel 7:9-10 ✧ **21:1** Yesaya 65:17; 66:22; 2 Petrus 3:13

² Boe ma au ita Manetualain kota malalaon, fo ndia Yerusalem Beuk, konda neme nusa-sodak mai. Kota ndia nahehele so, sama leo ina mana sangga kabin, fo ana sangga neu soluk ndia sao toun.*

³ Boe ma au amanene hala malii esa neme kadela mana palenda ndia mai, fo nae,

“Mete neulalau!

Mulai neme hatematak ia, Manetualain Uman nai hataholi la lalada nala.

Mulai neme faik ia, Manetualain nasoda sama-sama no Ndia hataholi nala.

Te Ndia dadik sila Manetualain so.

Ma sila dadik Ndia ana nala.

Neu ko Ana no sala taa-taa.

Ma Ana sama-sama no sala nakandondoo henin.*

⁴ Neu ko Ana hali namada luu nala, fo ala ta lamatani so.

Huu nai ndia, ta lamahedi so.

Ma nai ndia, ta hambu mamates so.

Basa mana tao nakatoto'ak neme makahulun mai ndia, ta kasa so.

Basa mana tao doidosok neme makahulun mai ndia, mopo heni sala so.”*

⁵ Boe ma Ndia, mana manggatuuk nai kadela mana palenda ndia, Ana kokolak bali, nae, “Mete matalolole, te Au tao basan dadik beuk so.” Basa de, Ana kokolak bali no au, nae, “Sulak leo! Basa hataholi la, bisa lamahele Au Dede'a-kokolang ia, te basa ia la, tetebes ndia so!”

⁶ Boe ma Ana nafada au bali, nae,

* 21:2 Yesaya 52:1; Dae-bafok Mata Beuk 3:12; Yesaya 61:10

* 21:3 Yeskial 37:27; Malangga Anggama la Heti-heun 26:11, 12

* 21:4 Yesaya 25:8; 35:10; 65:19

“Basa dede'ak fo Au heluk neme makahulun mai
ndia, ana dadi so.

Te Au ia,

Alfa losa Omega.*

Ma Au ia,

neme A mai, losa Z.

Basa dede'ak lala'en leme Au mai,

mulai neme sososan losa babasan.

Basa hataholi fo mana maa mada kala,

neu ko Au fee sala ala linu mudak,

neme oe matak mana neni sodak, fo

suek hataholi la lasoda no ndoon.✧

7 Basa hataholi fo mana mahele tungga Manetu-
alain dala ndoon,

neu ko ala simbo lala basa baba'e-babati
kala ia.

Te Au dadik sila Manetualain,

ma sila dadik Au ana nggala.✧

8 Tehuu hambu hataholi luma, fo nana mbia
henik,

leni tasi ha'i balerang leu, fo mana mbila ta
no hahaen ndia.

Matak leo hataholi biitua,

hataholi mana heok nasadea Yesus,

hataholi manggenggeok,

hataholi mana hohonggek,

mana makanisa hataholi,

mana songgo,

kamodo mamates,

ma mana masapepekok.

Babasan te basa sala, nana mbia henik leni tasi
ha'ik neu,

---

* **21:6** Tungga hataholi Yunani la, na, Alfa ndia huruf maka-
sososak, ma Omega ndia na huruf mate'ek. ✧ **21:6** Yesaya 55:1

✧ **21:7** 2 Samuel 7:14; Sosoda Koa-kio kala 89:26-27

fo hataholi la lae, ‘mamana mamates kaduan ndindia.’”

Yohanis nita kota Yerusalem mata beuk

⁹ Boe ma au ita esa neme ata kahitu kala sila, fo maneme nusa-sodak mai, fo makahulun ana to'u bokor fo nana isik no Manetualain nasan. Ana mai natonggo no au, de kokolak, nae, “Mai ia dei! Te, au sangga atudu o, ina mana kabin, fo ana sangga sao Bi'ilombo Ana.”

¹⁰ Boe ma Manetualain Dulan mai neu au, de ata esa neme nusa-sodak mai, noo au uni lete madema esa uu. Nai ndia, ana natudu au kota Yerusalem, fo ndia Manetualain kota malalaon ndia, fo konda neme Manetualain mai, nai nusa-sodak.✧

¹¹ Kota ndia lolen seli! Hambu masa'ak fo landasoak, kalua leme Manetualain nula-nambun mai, sama leo batu poemata manggahadok. Losa basa kota ndia manggaledok.

¹² Hambu tembok inahuu madema ndule kota ndia, no lelesu inan sanahulu dua. Hambu ata nusa-sodak sanahulu dua lanea lai lelesu la sila. Nai lelesu kasanahulu dua kala sila, nana sulak leo Israel kasanahulu dua kala nade nala.†

¹³ Lelesu ina telu lasale dulu, telu lasale muli, telu lasale kii, ma telu bali lasale kona.✧

¹⁴ Tembok ndia nambadeik nai batu netes inahuuk sanahulu dua. Nai batu la sila, esa-esako nana sulak Bi'ilombo Ana hataholi nadedenu kasanahulu duan nade nala. Sila ndia ala onolau Ndia nai daebafok.

✧ **21:10** Yeskial 40:2 † **21:12** Tungga hataholi malelak la'eneu Susula Malalaok, nomer kasanahulu duak ndia, na mana matudu nomer matetuk, la'eneu hataholi daebafok. ✧ **21:13** Yeskial 48:30-35

15 Boe ma, ata mana kokolak no au ndia, ana to'u ai u'ukuk lilo mbilas esa, fo sangga uku kota ndia no lelesu inahuun ndia ma tembo nala.✧

16 Ana uku nakahuluk kota ndia tembon boboan haa sala. Ndia nalun, ma loan, ma deman basa sala sama, fo kilo lifun dua natun dua dua hulu (2.220).‡

17 Boe ma ana uku tembok katen, meter nee hulu lima. Basa u'ukuk ia, tungga hataholi natetemen u'ukun.§

18 Tembok ndia, ala taon neme batu manggadilak mabeli, nade *yaspis*. Ma basa hata manai kota ndia dalek, ala taon neme lilo mbilas isi-isik, fo manggadilak leo titilok.

19 Batu netes fanderen kasanahulu dua kala sila, ala paroong sala leme batu manggadilak mabeli. Batu kaesan batu *yaspis*, sa'an momodo akidook. Batu kaduan batu *nilam*, sa'an momodo tasi. Batu katelun batu *mirah*, fo sa'an mbilas. Batu kahaan batu *samrud*, fo sa'an momodo akidook.

20 Batu kaliman batu *unam*, fo nana lapis no soklat-fulak. Batu kaneen batu *sardius*, fo sa'an mbilas. Batu kahitun batu *ratna cempaka*, fo sa'an kuni lilok. Batu kafalun batu *beril*, fo sa'an momodo akidook. Batu kasion batu *krisolit*, fo sa'an kuni nulak. Batu kasanahulun batu *krisopras*, fo sa'an momodo anak. Batu

---

✧ 21:15 Yeskial 40:3   ‡ 21:16 Susula Malalaok dede'a Yunani nana sulak nae *stadia* lifun sanahulu dua.   § 21:17 Susula Malalaok dede'a Yunani nana sulak nai ia, nae, "*peihon* natun esa haa hulu haa (144)". *Peihon* esa, na, sanahulu dua la'i sanahulu dua, fo ndia natun esa haa hulu haa (144). De mete ma sanahulu dua, na ndandaan, nae, manadaik. Ma natun esa haa hulu haa (144), ndandaan nae, matetuk.

kasanahulu esan batu *lasuardi*, fo sa'an momodo tasi. Ma batu kasanahulu duan batu *kecubung*, fo mbila balanggeok.

²¹ Ma lelesu ina kasanahulu dua kala sila, nana taok neme mutiara de'ek sanahulu dua. Lelesu esa, na nana taok neme mutiara de'ek esa. Ma kota ndia okofon, ala taon neme lilo mbilas isi-isik, fo nanggahado leo titilok.✧

²² Ma au suli neu-mai, te au ta ita Uma Huhule-haladoik nai kota ndia so. Huu Manetualain mana koasa nai lain seli, ma Bi'ilombo Ana ndia, lai ndia lakandondoo henin. De, hataholi la leu lakaluku-lakatele lakandoon neu Sala. Ta paluu uma huhule-haladoik nai ndia.

²³ Kota ndia boe oo, taa paluu ledo do bulak, fo tao manggaledon boe, huu Manetualain mandela-masa'an tao manggaledok nai ndia. Ma, Bi'ilombo Ana ndia, dadik leo bandu mana mbilak.✧

²⁴ Mete te, hataholi la leme basa nusa kala manai daebafok, dei fo ala mai lala'ok nai manggaledok ndia dalek. Mane-mane kala malai daebafok, leni su'i nala fo ana seli ndia, leu boe.✧

²⁵ Nai ndia, le'odaek taa so. Huu ndia de, ala taa paluu kena lelesu maso neni kota neu.

²⁶ Mete te, ala leni basa hata malole la, dadik neu hada-holomata leme basa nusa kala malai daebafok ia, leni kota ndia dalek leu.✧

²⁷ Te, mana ta bole maso leni ndia neu, na ndia basa hata manggalau kala. Sila: mana songgo, mana hohongge kala, ma masapepeko kala. Mana bole maso kala, na ndia kada

---

✧ **21:21** Yesaya 54:11-12   ✧ **21:23** Yesaya 60:19-20   ✧ **21:24** Yesaya 60:3   ✧ **21:26** Yesaya 60:11

hataholi la, fo nade nala nana sulak lai Bi'ilombo
Ana susula masodan.✧

22

*Lee fo oen maneni masodak, ma ai huuk mana
neni masodak*

¹ Basa boe ma, ata maneme nusa-sodak mai, ana natudu au lee esa, fo oen neni masodak. Oe ndia neu ndoos sama leo titilok ia. Oe ndia faa kalua neme Manetualain ma Bi'ilombo Ana kadela mana palendan mai.✧

² Boe ma, ana faa neni okofo inahuuk ndia laladan fo manai kota ndia. Nai lee ndia, biferin dua sala hambu ai huuk maneni masodak. Ai ndia, naboqa teuk esa, la'i sanahulu dua, bulak esa, na la'i esa. Doon bisa dadik akidook, fo tao nahai basa hataholi nusa kala malai daebafok.✧

³ Te basa hata fo Manetualain timba henin, ma Ana sumba-soo sala, na taa lai kota ndia. Manai ndia kala, na kada Manetualain ma Bi'ilombo Ana langatuuk to'u palenda lai Sila kadela mana palendan, lo basa hataholi mana ono-lau ma lakaluku-lakatele leu Sala.✧

⁴ Sila basa sala bisa lita Manetualain matan. Ma Manetualain naden nana sulak nai sila odamata nala.

⁵ Nai ndia, le'odaek taa. De, Manetualain hataholi nala, tala paluu ledoo, do banduk, huu Manetualain mesa kana tao manggaledo kota ndia. Mate'en, ala to'u no'u palenda nai ndia, losa dodoon neu.✧

✧ 21:27 Yesaya 52:1; Yeskial 44:9 ✧ 22:1 Yeskial 47:1; Sakarias 14:8 ✧ 22:2 Tutuik la'neuu Sososan 2:9 ✧ 22:3 Sakarias 14:11 ✧ 22:5 Yesaya 60:19; Daniel 7:18

Lamatuak Yesus nate'e Ndia hehelun

⁶ Boe ma, Manetualain atan ndia nafada au, nae, "Basa hata fo au afadak o ia, memak tetebes. Basa hataholi la bisa lamahele au kokolang ndia. Makahulun, Manetualain pake Ndia Dula Dalen, fo nafada Ndia Dede'a-kokolan neu mana kokola nala. Tehuu hatematak ia, Ana pake atan maneme nusa-sodak mai, fo lafada Ndia ana nala, la'eneu basa dede'a kala ia, fo ta dook so te musu dadi."

⁷ Basa ndia, boe ma Yesus kokolak, nae, "Masanenedak baa! Ta dook so, te Au mai. Nai susulak ia, nana sulak basan, la'eneu hata fo neu ko ana dadi. Basa hataholi la fo mana tungga susulak ia isin, neu ko ala laua-lanale lalan seli."

⁸ Mana sulak susulak ia, na ndia au, Yohanis. Au ia, mana mamanekek, ma au ita basa dede'a kala ia. Amanene basa leondia, boe ma au sendek lunggulanggang, fo au akaluku-akatele neu ata nusa-sodak ndia matan, huu ana natudu au, basa dede'a kala ia.

⁹ Tehuu ana ka'i au, nae, "Wei! O boso tao leondiak! O musu makaluku-makatele neu kada Manetualain. Boso makaluku-makatele neu au. Te au boe Manetualain atan, sama leo o mua o tolanoom. Sila ndia, na, Ndia mana kokola nala, ma basa hataholi fo mana tao tungga hata fo nana sulak nai susulak ia.

¹⁰ O boso mafuni susulak ia isin, neu hataholi fe'ek. Te ta dook so bali, basa nana sulak nai susulak ia, neu ko ana dadi.

¹¹ Basa hataholi mana tao mangגעגעק, na, sokolaa sala leu ndia, fo ala lambue tao mangגעגעק lakandoo.

Tehuu, basa mana masoda malalaok,

ala musi lasoda malalaok lakandoo.
 Basa hataholi mana tao manggalauk,
 sokolaa sala leu ndia, fo lasambute tao
 manggalauk lakandoo.

Tehuu basa mana tao malole,
 sila musi tao malole lakandoo.”✧

¹² Basa ndia, boe ma Yesus kokolak seluk bali,
 nae, “Masaneda neulalau bou! Ta dook so bali, te
 Au mai. Neu ko Au bala basa hataholi la, tungga
 hata fo ala ue-taon so.✧

¹³ Au ia,
 Alfa losa Omega.*

Au ia,
 uma A mai, losa Z.

Basan natahuhuun neme Au mai,
 mulai neme sososan mai losa babasan.✧

¹⁴ Hataholi la fo mana safe lalalao balo'an nala,
 laua-lanale lalan seli.

Te neu ko ala hambu hak, fo maso tungga
 lelesu ina leni kota ndia dalek leu.

Hataholi la fo lasoda malalaok so, na laua-lanela
 lalan seli.

Te neu ko ala hambu nakambo'ik, fo la'a
 ai boak ndia, fo ana tao hataholi nasoda
 nakandondoo henin.✧

¹⁵ Tehuu, hataholi fe'ek, na, taa bole maso neni
 ndia neu.

Te Manetualain ta hataholin, na, ta bole leo nai
 ndia.

✧ **22:11** Daniel 12:10   ✧ **22:12** Yesaya 40:10; 62:11; Sosoda
 Koa-kio kala 28:4; Yermia 17:10   * **22:13** Tungga hataholi Yunani
 la, na, Alfa ndia huruf makasososak, ma Omega ndia na huruf
 mate'ek.   ✧ **22:13** Dae-bafok Mata Beuk 1:8; Yesaya 44:6; 48:12;
 Dae-bafok Mata Beuk 1:17; 2:8   ✧ **22:14** Tutuik la'eneu Sososan
 2:9; 3:22

Fo ndia, de hataholi fo ta namahele neu
 Manetualain,[†]
 hataholi kalabik, mana songgok,
 mana makanisak, kamodo mamates,
 masapepekok.

Basa sila, taa bole maso.

Sila basa sala, ela sala kada leme deak.

¹⁶ Au ia, Yesus. Au ndia haitua Au atang neme
 nusa-sodak mai, fo atudu basa dede'a kala ia,
 suek ei miu mafada Au hehelung ia, neu salani
 kahitu kala sila.

Au ia, mane Dauk tititi-nonosin.

Au ia, Manek mana to'u palenda.

Au sa'ang manggaledo ndoos,
 sama leo Nduu Lolembilak.

Au sa'ang tanden seli,
 sama leo Nduu Lolembilak."[☆]

¹⁷ Manetualain Dula Dalen noke nae, "Mai ia
 leo!"

Lamatuak Yesus ina mana kabin boe, noke,
 nae, "Mai leo!"

Basa mana mamanene kala boe, langgou
 tungga lae, "Mai leo!"

See mana maa mada, na, mai minu leo!

Basa mana nau ninu oe fo maneni sodak,
 na, mai ndui leo!

[†] **22:15** Susula Malalaok dede'a Yunani nana sulak, nae, "busa".
 Hataholi Yahudi lahiik ala pake dede'a de'ek "busa," fo ana
 dadik neu nakandandaak, fo natudu neu hataholi taa Yahudi, fo
 ndia hataholi fe'e kala "taa mana mamahale Manetualain". Nai
 lalanek ia Yohanis ana kokolak la'eneu bubuak mata-matak fo
 tala maso leni nusa-sodak leu. Kaesan ndia "hataholi taa mana
 mamahale Manetualain". Ia taa dede'ak la'eneu busa ana maso
 nusa-sodak do taa. [☆] **22:16** Yesaya 11:1, 10

Hataholi bole ndui nala oe ndia
 no mudak.
 Bole minu oe ndia
 ta no babaek.✧

Yohanis hehelu mate'en

¹⁸ Au ia, Yohanis. Au fee nasanenedak neu basa hataholi la, fo dei fo lamanene susulak ia isin. Manetualain natudu memak neu au basa hata ia, mete ma hambu hataholi tamba seluk hata-hata bali nai susulak ia, neu ko Manetualain huku nakadaik ndia, nenik soe kahitu kala, fo Ana nggangan neni daebafok mai.

¹⁹ Ma mete ma, hambu hataholi tao ta mandaik hata-hata bali nai susulak ia, na, neu ko Manetualain fe'a heni ndia hak, fo ta maso neni kota malalaok neu, ma ta na'a ai boak ndia, fo ana tao hataholi nasoda nakandondoo henin.✧

²⁰ Lamatuak Yesus mesa kana natudu basa dede'a kala sila. Ana helu so, nae, "Tetebes ndia! Ta dook so bali, te Au mai so."

Naa, Lamatuak Yesus, mai leo!

²¹ Au oke fo Lamatuak Yesus natudu Ndia dale malolen, neu basa Ndia hataholi nala. Amin!

Neme au mai,
 Yohanis

✧ **22:17** Yesaya 55:1   ✧ **22:19** Tui Seluk la'eneu Dala Sodak 4:2; 12:32

**Rote Lole Alkitab
Genesis and the New Testament in the Rote Lole
language of Indonesia**

copyright © 2004 Unit Bahasa dan Budaya

Language: Rote Lole (Lole)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-28

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

66fb93de-30be-533a-80d6-f3d0582cedf6